

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता दहावी)

ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना. ओमप्रकाश उर्फ बच्चू कडू
राज्यमंत्री,
शालेय शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.राहुल द्विवेदी(भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र
प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश

कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या जागतिक महामारीने आपण मागील वर्षभरापसून अद्याप शाळा प्रत्यक्षपणे पूर्ण क्षमतेने सुरु करू शकलो नाही. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाशी जोडण्याकरीता आपण अनेक प्रयत्न करित आहोत. शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी आपण अनेक पर्यायांचा नवतंत्रज्ञानाचा उपयोग करून घेतला त्यामुळे महाराष्ट्रातील कानाकोपऱ्यातील वाडी-वस्त्यांवरील मुलांना सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आणि सर्वांच्या प्रयत्नाने आपण शिकते ठेवू शकलो याचा मला आनंद वाटतो.

मुलांचे आरोग्य व सुरक्षितता यांना प्राधान्य देवून मुलांना शिकते करण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र ,पुणे गतवर्षीप्रमाणे यावर्षीही 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस आपण सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद दयावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना चालू शैक्षणिक वर्षाच्या मनस्वी शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी,पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

मागील संपूर्ण वर्ष आपण कोविड-१९ च्या संकटाला तोंड देत आहोत. त्याची संसर्गजन्यता लक्षात घेता गेली अठरा महिने आपण प्रत्यक्ष शाळाच सुरु करू शकलो नाही. पण शाळा जरी बंद ठेवाव्या लागल्या तरी अशा आपत्कालीन परिस्थितीमुळे मुलांना शिक्षण प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी मागील वर्षभरापासून राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत दूरदर्शन, रेडीओ, स्मार्ट फोन, गुगल क्लास रूम यांच्या माध्यमातून वेगवेगळे उपक्रम सुरु केले. ज्यामुळे विद्यार्थी घरी राहूनही शिक्षण घेत राहिली. या संदर्भात शिक्षकांचे कार्य सुद्धा अतिशय कौतुकास्पद आहे. दूर दुर्गम, वाड्या, वस्त्या, तांडे तसेच शहरी भाग सर्वत्र घरी राहून ही मुले शिकती रहावी म्हणून शिक्षकांनी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने जमेल त्या मार्गाने शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न निरंतर करीत आहेत.

तथापि या सर्व प्रयत्नात सर्वच विद्यार्थ्यांना त्या त्या इयत्तांच्या सर्वच विषयांच्या क्षमता संपादित होण्यामध्ये अडचणी निर्माण झाली असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्या अडचणी सोबत घेवून ते पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रविष्ट झाले असतील तर पुढील इयत्तांच्या क्षमता प्राप्त करण्यामध्ये सुद्धा त्यांना अडचणी निर्माण होऊ शकतात. हे गृहीत धरून आपण ४५ दिवसाचा सेतू अभ्यासक्रम सुद्धा सुरु केला. १४ ऑगस्ट रोजी हा अभ्यासक्रम संपल्यानंतर मागील वर्षीप्रमाणे या वर्षीही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे.या दिनदर्शिकेचा उपयोग करून विद्यार्थी आपल्या सवडीनुसार,वेळेनुसार अभ्यास करू शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक विविध कृती, सरावासाठी प्रश्न यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. शाळा बंद असल्या तरी विद्यार्थी घरी बसून या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग करून सहजपणे आपला अभ्यास करू शकणार आहेत.

मागच्या वर्षी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा विद्यार्थी,शिक्षक,पालक यांनी प्रभावी वापर केला आहे . त्याचा उत्तम परिणाम दिसून आला आहे . यावर्षी सुद्धा या उपक्रमास शिक्षक,पालक, व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील व शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

एम. डी. सिंह (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार या विचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार करून मागील शैक्षणिक वर्षाप्रमाणे या शैक्षणिक वर्षामध्ये देखील शैक्षणिक दिनदर्शिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन, यु ट्यूब ऑनलाईन तासिका, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर देखील विद्यार्थी शिक्षणासाठी केला गेला. याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या स्वरूपात मागील शैक्षणिक वर्षापासून आम्ही करत आहोत. सदर शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओ स्वरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकता व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन पद्धतीने अभ्यासू शकता.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्रातील ऑगस्ट, सप्टेंबर व ऑक्टोबर २०२१ या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीस शैक्षणिक पूर्वतयारी व सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांस अध्ययन स्रोत उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साहाय्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई-साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे. सदर दिनदर्शिका शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवावी. त्यांचे whatsapp ग्रुप करून किंवा प्रत्यक्ष गृहभेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करावे आणि दिनदर्शिकेतील विद्यार्थी कृती समजावून सांगाव्या.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. याचबरोबर शासनमार्फत शिक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विविध माध्यमांचा देखील वापर करता येईल. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र यांचे मार्फत यापूर्वीच एकूण ४५ दिवसांचा सेतू अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. सदरचा अभ्यासक्रम राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै २०२१ ते १४ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता.त्याचा विद्यार्थ्यांच्या क्षमता प्राप्तीमध्ये उपयोग करावा.
4. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासाबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
5. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
6. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
7. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
8. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
9. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.
10. सदर दिनदर्शिका इयत्तानिहाय व विषयनिहाय स्वतंत्र pdf स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत त्यामुळे विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यास सोपे होणार आहे.
11. शिक्षकांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये दिलेल्या सर्व चाचण्या / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी सोडविण्याविषयी सूचना द्याव्यात.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षा ऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.

7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक 23 / 09 / 2021 च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष 2021 साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.
14. प्रत्येक विषयातील प्रत्येक घटका नंतर त्या घटकावर आधारित चाचणी / स्वाध्याय देण्यात आली आहे. सदर चाचणी / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी स्वतः सोडवावी. शिक्षकांनी या सर्व चाचण्या सोडविण्याविषयी विद्यार्थ्यांना सूचना द्याव्यात.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:-दहावी

माहे -जून २०२१

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययननिष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
तिसरा/चौथा			ब्रिज कोर्स	

माहे -जुलै २०२१

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला/ दुसरा/ तिसरा/ चौथा			ब्रिज कोर्स	

माहे -ऑगस्ट २०२१

विषय - मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	श्रवण -परिसरात बोलल्या जाणाऱ्या विविध बोलीभाषा ऐकून त्यांच्या,विविध साहित्यातील भावार्थ समजून घेणे. परिसरात बोलल्या जाणाऱ्या विविध बोलीभाषा ऐकून वैशिष्ट्यानुसार तुलना करता येणे.	गद्य- बोलती मराठी	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none">• व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका.• मराठी भाषेतील इतर बोली भाषांची माहिती घ्या.• द्विअर्थी क्रियापदांची दहा वाक्य तयार करा.• पाठातील द्विअर्थी शब्द शोधा• मराठी भाषेची इतर प्रादेशिक भाषेशी असलेला साम्य भेद शिक्षकांच्या मदतीने शोधा❖ गटचर्चा - मराठी भाषेचे संवर्धन-याविषयावर मित्रांशी चर्चा करा.

चाचणी

अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा -

७ गुण

१) कृती सोडवा:

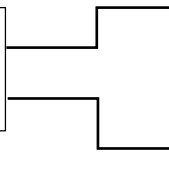
२

- i हिंदीभाषेतून आलेले आणि स्वयंपाकघरात घुसलेले क्रियापद
ii मराठी भाषेची खास शैली -

२) आकृतिबंध पूर्ण करा.

२

भाषा वापरतांना अर्थाचा अनर्थ टाळण्यासाठी
आवश्यक उपाय

३) स्वमत कृती :

३

- तुम्ही शहाणे आहात'या वाक्यातील 'शहाणे'या शब्दाच्या अर्थछटा लिहा.

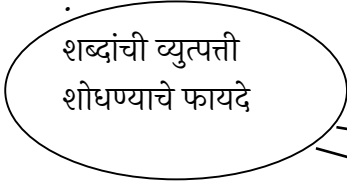
1. (आ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा :

गुण (7)

१) आकृती पूर्ण करा

२

शब्दांची व्युत्पत्ती
शोधण्याचे फायदे

२) एका शब्दात उत्तर द्या

.२

- i. शब्द भलत्याच ठिकाणी तोडल्यामुळे होणाऱ्या गोंधळाचा शब्द-
- ii. शब्दांचा अर्थ जाणून घेण्याचे साधन -

	<p>३) स्वमत कृती –</p> <p>३</p> <p>➤ गरज नसतांना इतर भाषांमधील शब्द वापरून बोलू नये', या लेखिकेच्या मताबाबत तुमचे मत सोदाहरण लिहा.</p>				
<p>पहिला</p>	<p>क्षेत्रातील सर्व अध्ययन क्षमता. अध्ययन कौशल्य- संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे विविध साहित्य प्रकारच्या माध्यमातून आपले मत व्यक्त करता येणे.</p> <p>साहित्यातील सौंदर्याचा आस्वाद घेता येणे. कविता तालासुरात म्हणता येणे.</p> <p>वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचा कल्पनाचा विस्तार करता येणे</p>	<p>पद्य- उत्तम लक्षण</p>	<ul style="list-style-type: none"> • व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. • आरोहावरोहसह पद्याचे काळजीपूर्वक वाचन करा. • समर्थ रामदासांनी सांगितलेल्या मनुष्याच्या उत्तम लक्षणांशी तुम्ही सहमत आहात का? कसे ते स्पष्ट करा. • कवितेतील सौंदर्य स्थळे शोध (उत्कट शब्द, विचार आरोहावरोहसह पद्याचे काळजीपूर्वक वाचन करा. • समर्थ रामदासांनी सांगितलेल्या मनुष्याच्या उत्तम लक्षणांशी तुम्ही सहमत आहात का? कसे ते स्पष्ट करा. 		
<p>चाचणी</p>	<p>(अ) पुढील कवितेच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा.</p> <p>१) कोष्टक पूर्ण करा. 2</p> <div style="text-align: center;"> <p>कोणतेही कार्य करताना घ्यावयाची काळजी</p> </div> <p>. 2 खालील गोष्टींबाबत कोणती दक्षता घ्यावी ते लिहा. 2</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="text-align: center; width: 50%; border: none;"> <p>गोष्टी</p> <p>i. आळस</p> </td> <td style="text-align: center; width: 50%; border: none;"> <p>दक्षता</p> </td> </tr> </table>			<p>गोष्टी</p> <p>i. आळस</p>	<p>दक्षता</p>
<p>गोष्टी</p> <p>i. आळस</p>	<p>दक्षता</p>				

	<p>ii. परपीडा iii. सत्यमार्ग iv. सभेतील वर्तन</p>			<p>. 3 खालील काव्यपंक्तीचा सरळ अर्थ लिहा. 2</p> <p>सत्यमार्ग सांडूं नये। असत्यपंथें जाऊं नये। कदा अभिमान घेऊं नये। असत्याचा।।९।।</p> <p>४ . खालील काव्यपंक्तीतील विचारसौंदर्य स्पष्ट करा . 2</p> <p>तोंडाळासीं भांडों नये। वाचाळासीं तंडों नये। संतसंग खंडूं नये। अंतर्यामीं।।४।।</p> <p>(आ) खालील मुद्द्यांच्या आधारे कोणत्याही एका कवितेसंबंधी खालील कृती सोडवा.</p> <p>1. प्रस्तुत कवितेच्या कवीचे/कवयित्रीचे नाव. 1</p> <p>2. प्रस्तुत कवितेतून मिळणारा संदेश 1</p> <p>3. पुढील शब्दांचे अर्थ सांगा. १) अपकीर्ति २) परपीडा १</p> <p>2. (इ) खालील काव्यपंक्तींचे रसग्रहण करा.</p> <p>अपकीर्ति ते सांडावी। सत्कीर्ति वाडवावी। विवेकें दृढ धरावी। वाट सत्याची।।१०।।</p>
दुसरा	<p>विविध साहित्याचा अर्थ समजून घेणे. व्यक्तिचित्र या साहित्य प्रकाराची ओळख करून घेणे. साहित्याची समीक्षा करून त्याबाबत आपले</p>	<p>गद्य- आजी कुटुंबाची आगळ</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>तुलना करणे-एकत्र कुटुंब/विभक्त कुटुंब फायदे तोटे. विश्लेषण करणे- 'कुटुंबातील आजीचे महत्व' आपले मत लेखी व्यक्त करा.</p> <p>व्यष्टी अभ्यास-पाठाच्या आजीची स्वभाव वैशिष्ट्य सांगा. वर्गीकरण करा. बैठे खेळ-मैदानी खेळ पाठाच्या सहकारशील अध्ययन-शीर्षकाच्या समर्पकते बाबत मित्राशी चर्चा करा. प्रकल्प-गावाकडचे खेळांविषयी माहिती मिळवा.</p> <p>तुलना करणे-एकत्र कुटुंब/विभक्त कुटुंब फायदे तोटे. विश्लेषण करणे- 'कुटुंबातील आजीचे महत्व' आपले मत लेखी व्यक्त करा.</p> <p>व्यष्टी अभ्यास-पाठाच्या आजीची स्वभाव वैशिष्ट्य सांगा.</p>

	मत व्यक्त करता येणे.			वर्गीकरण करा.बैठे खेळ-मैदानी खेळ पाठाच्या सहकारशील अध्ययन-शीर्षकाच्या समर्पकते बाबत मित्राशी चर्चा करा. प्रकल्प-गावाकडचे खेळांविषयी माहिती मिळवा.
चाचणी	<p>अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा.</p> <p>७</p> <p>१. का ते लिहा 2</p> <p>i. आजी मुलांना गोठ्यातच दुध प्यायला लावायची</p> <p>ii. आजी सोप्यात बसून सक्त पहारा घायची....</p> <p>2</p> <p>आजीचा कटाक्ष असावयाच्या त्या गोष्टी .2</p> <p>उत्तर :- १)</p> <p>२)</p> <p>३. स्वमत : तुमच्या विभागामध्ये कामांची विभागणी कोण करते आणि कशी ते सविस्तर लिहा.</p> <p style="text-align: center;">कृती क्रमांक 2</p> <p>1.(अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा) 7</p> <p>7 : ()</p> <p>चूक की बरोबर ते लिहा .1</p> <p>1 भाकरी करपल्या की सरपण फोडणाऱ्याला आजी शिव्या घायची...</p> <p>2 मुलांच्या जेवणानंतररानातल्याभाकरीबांधल्याजायच्या.....</p> <p>i. आकृतिबंध पूर्ण करा 1</p> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">दुपारच्या वेळेला ढाळजत बसून जमलेल्या बायका करावयाच्या ती कामे</div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="text-align: center;">↓</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 30px;"></div> </div> </div> <p>२) घटनाप्रमाणे ओघतक्ता पूर्ण करून लिहा. २</p> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;">स्वयंपाक झाला की आधी बालगोपाळांची पंगत</div> </div>			

	<div style="border: 1px solid black; width: 45%; margin: 10px auto; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 45%; margin: 10px auto; padding: 5px;">आजी घपाटे घालून खाऊ घालायची</div> <div style="border: 1px solid black; width: 45%; margin: 10px auto; height: 30px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 45%; margin: 10px auto; padding: 5px;">शेवटी सगळ्या बायका मिळून जेवत.</div> <p>३ स्वमत-पाठाच्या आधारे एकत्र कुटुंब पद्धतीबद्दल तुमचे विचार स्पष्ट करून लिहा. पाठाच्या आधारे एकत्र-मत कुटुंब पद्धतीबद्दल तुमचे विचार स्पष्ट करून लिहा. ३</p>			
दुसरा	१)विविध साहित्यातील भावार्थ समजून घेणे.योग्य गतीने व विराम चिन्हांची दाखल घेऊन अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे येणे.वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती कल्पना समजून घेणे.	गद्य- वसंत हृदय चैत्र		वर्णनात्मक निबंधाची वैशिष्ट्ये समजून घ्या. लेखिकेने पाठात वापरलेले भाषासौंदर्य (उदा. वाक्प्रचार, म्हणी, बोलीभाषेतील शब्द, अलंकारिक भाषा इत्यादी) ओळखा व लिहा. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्रमांक १२ वरील स्वमत या मध्ये दिलेल्या विषयावरती लेखन करा. प्रस्तुत पाठ किमान दोन वेळा काळजीपूर्वक वाचा. 'माझा आवडता ऋतू'या विषयावर लेखन करा. गटचर्चा-वसंत ऋतूतच झाडांना पालवी का फुटते,मित्रांशी चर्चा करा. प्रकल्प-पाठात आलेल्या वृक्षांची वैशिष्ट्यांची चिकट लिहा व चिकट
चाचणी				
तिसरा	१)विविध साहित्यप्रकारांचे समजपूर्वक वाचन	बालसाहित्य का - गिरीजा कीर		व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. पाठाचे आरोह-अवरोहासह वाचन करा. पाठ्यपुस्तकातील स्वाध्याय पूर्ण करा.

	<p>करून त्यांचा आस्वाद घेता येणे. २) वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचा, कल्पनांचा विस्तार करता येणे ३) विचारांचा कल्पनांचा विस्तार करता येणे. समीक्षणात्मक पाठाची ओळख करून घेणे.</p>			<p>तुलना करा-पाठात आलेल्या साहित्याची वैशिष्ट्ये. पाठातील स्वाध्याय सोडवा. डॉ.विजया वाड यांच्या मुलाखतचे शब्दांकन तुमच्या शब्दात करा. तुम्ही वाचलेल्या कोणत्याही एका पुस्तकाची समीक्षा करा.</p>
चाचणी	<p>• अ) खालीलपैकी कृती सोडवा . १) . गिरीजा कीर यांच्या 'यडबंबू ढबू' या बालकादंबरीचे कथानक थोडक्यात सांगून त्यातील गंमत सांगा. 3 2) तुम्हाला मधूशी मैत्री करायला आवडेल का ? तुमचे मत लिहा. 3 3) तुमची आई आजारी पडल्यावर तुम्ही कशी काळजी घ्याल ,ते तुमच्या शब्दांत लिहा. 3</p> <p>आ) टिपा लिहा. ६ १. बालनाटिका २. साहित्यकृतीचा आस्वाद घेताना विचारात घ्यायचे मुद्दे .</p>			
चौथा	२) श्रवण- काव्य या साहित्य प्रकारातील भावार्थ समजून घेणे.	पद्य- वस्तू		<p>• व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. दिलेले स्वाध्याय सोडा. • मुक्तछंदातील रचना त्याप्रमाणे प्रकट वाचन करा. • पद्यातील भावार्थ समजून त्यामधील भाषिक सौंदर्य (रस, अलंकार, प्रतिमा) समजून घ्यावे.</p>

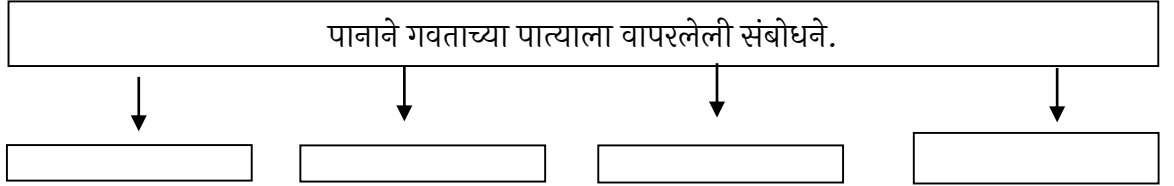
	३)गीताची ध्वनिफीत ऐकून			<ul style="list-style-type: none"> •अपरिचित शब्दांचे अर्थ शब्दकोशातून शोधा. •तुमच्या आवडत्या वस्तूची तुम्ही कशी काळजी घेता ते लिहा. •आवडत्या वस्तूंचा संग्रह करा. •पाठ्यपुस्तकातील उपक्रम मित्राच्या मदतीने करा.
<p>२.अ) पुढील कवितेच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा ८</p> <p>१) आकृतीबंध पूर्ण करा.</p> <p>i)वस्तू जवळ माणसासारखा नसणाऱ्या गोष्टी.....</p> <p>मानव व वस्तू यांच्यातील समान भावना</p> <p>२</p> <p>. 3 कवितेतील पुढील ओळींचा सरळ अर्थ लिहा</p> <p>२</p> <p>त्यांना फक्त आपल्या मानलेल्या जागेवरून निष्कासित न होण्याची हमी द्या</p> <p>.4 काव्य सौंदर्य लिहा -</p> <p>२</p> <p>➤ वस्तूनाही असते आवड स्वच्छ राहण्याची याबाबत तुमचा दृष्टिकोण लिहा.</p> <p>आ) खालील मुद्द्यांच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा. ४</p> <p>1. प्रस्तुत कवितेच्या कवीचे कवयित्रीचे/नाव लिहा.... 1</p> <p>२. प्रस्तुत कवितेतून मिळणारा संदेश 1</p> <p>३. प्रस्तुत कवितेचा विषय - २</p> <p>२. इ. पुढील काव्यपंक्तीचे रसग्रहण करा(गुण४) .</p> <p>वस्तू निखालस सेवकच असतात आपल्या , तरीही बरोबरीचा मान द्यावा</p>				
चौथा	भाषाअभ्यास घटकातील आकलन करून त्याचे लेखनात वापर करता येणे.	प्रत्यय, उपसर्ग घटित व अभ्यस्त शब्द		प्रत्येक पाठातील उपसर्ग व प्रत्ययघटीत शब्द शोधणे.

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला	<p>१) औपचारिक व अनौपचारिक संवाद व. संभाषण ऐकून चिकित्सक विचारासह त्यात सहभागी होणे.</p> <p>२) विविध साहित्य प्रकारांच्या मूल्यमापनाचे निकष ठरवून ते सांगता येणे.</p> <p>३) या क्षेत्रातील सर्व अध्ययन क्षमता.</p> <p>४) संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे</p>	रूपक कथा – गवताचे पाते.		<ul style="list-style-type: none"> • व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. • गटचर्चा गवताचे पाते व झाडावरील गळून - पडणाऱ्या पान यापैकी तुम्हाला कोणाचे म्हणणे अधिक पटले याची चर्चा गटात करा. • रूपक कथा या कथा प्रकारची वैशिष्ट्याप्रमाणे प्रस्तुत कथेत वैशिष्ट्ये लिहा. • अपरिचित शब्दांसाठी शब्दकोश. विश्वकोश पहा/ • पाठातील गवताचे पाते व झाडाचे पान यामध्ये दिसून येणारी व्यक्तीवैशिष्ट्ये यावर मित्राशी संवाद साधा
चाचणी	<p>अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा</p> <p>१) कारण लिहा</p> <p>2</p> <p>i. झाडावरून पिकलेली पाने गळून पडू लागली</p> <p>ii. गवताच्या पात्याच्या स्वप्राचा चुराडा होण्याचे कारण</p> <p>२. दिलेल्या घटना कालानुक्रमे लावा</p> <p>विधाने - पान धरणीमातेच्या कुशीत झोपी गेले. पानाच्या गोड स्वप्रांचा चुराडा झाला. हिवाळा सुरु झाला होता. चिमणे गवताचे पाते जागे झाले.</p> <p>३. स्वमत - रूपक कथेची वैशिष्ट्ये प्रस्तुत रूपककथेद्वारे स्पष्ट करा</p>			<p>2</p> <p>३</p>

आ) उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

१. आकृतिबंध पूर्ण करा.

२

२. परिणाम लिहा.

२

- वसंताच्या संजीवक स्पर्शाने गळून पडलेल्या पानाला स्पर्श केला-.
- हिवाळा सुरु झाल्याचा परिणाम...

3) स्वमत –कथेत दिसून येणारे मानवी गुणधर्म सोहादारण स्पष्ट करा

3

पहिला	<p>१) विविध बोलीभाषा लक्षपूर्वक व समजपूर्वक ऐकता येणे</p> <p>२)विविध साहित्यप्रकारांचे समजपूर्वक वाचन करून त्यांचा आस्वाद घेता येणे.</p> <p>3))वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचा, कल्पनांचा</p> <p>४)योग्य आरोहअवरोह व -विरामचिन्हेयांची दखल घेऊन अर्थपूर्ण प्रकट वाचन करता येणे</p>	मनक्या पेरेन लागा.	<p>1)लिकंमध्ये दिलेला व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका व आपले मत व्यक्त करतील.</p> <p>2)बंजारा भाषेची वैशिष्ट्य आंतरजालच्या किंवा आपल्या शिक्षकांच्या मदतीने प्राप्त करतील.</p> <p>3)माणुसकी धर्माचा तुम्हाला आलेला अनुभव तुमच्या भाषेतलिहितील.</p> <p>4)तुमच्या शेजारच्या घरातील व्यक्तीला कोरोनाची लागण झालेली आहे अशावळेस.विद्यार्थी काय करील ते लिहिल.</p> <p>5)तुमची बोली व बंजारा बोली यांची तुलना करतील.</p> <p>•अपरिचित शब्दांचे अर्थ शब्दकोशातून शोधा.</p>
-------	---	--------------------	---

<p>चाचणी</p>	<p>(१) खालील संकल्पनांमधील सहसंबंध स्पष्ट करा. ६</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD A([सहसंबंध स्पष्ट]) --> B[बी'चे झाड होणे] A --> C[माणसाचे माणूसपण जागे होणे] </pre> </div> <p>(२) 'माणसं पेरायला लागू' या शीर्षकातून कवीला अभिप्रेत असलेला भावार्थ उलगडून दाखवा. (३) 'माणसे पेरा । माणुसकी उगवेल' या विधानाचा तुम्हांला समजलेला अर्थलिहा. (४) 'माणुसकी पेरणे काळाची गरज' या विधानाचा तुम्हांला कळलेला अर्थलिहा.</p>		
<p>दुसरा</p>	<p>१)विविध साहित्याचा अर्थ समजून घेणे. २)साहित्याची समीक्षा करून. विविध साहित्यातील भावार्थ समजून घेणे. ३) साहित्याची समीक्षा करून त्याबाबत आपले मत व्यक्त करता येणे. ४)लेखन-घटना, प्रसंग,स्वानुभव यांचे लेखन करता येणे.</p>	<p>गद्य – वाट पहाताना</p>	<ul style="list-style-type: none"> •व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. •तुलना करा.-लहानपणीचे वाट पहाणे/मोठे झाल्यानंतरचे वाट पहाण्याचे घटक. •गटचर्चा –इंटरनेटच्या काळात पोस्टमनचे महत्व गटात चर्चा करा. •पोस्टमनने केलेल्या कृतीशी तुम्ही सहमत आहात का?आपले मत स्पष्ट लिहा.

चाचणी

अ) उताऱ्याच्या आधारे कृती करा.

१) ँका शब्दात उत्तर द्या

२

i. थंडी कमी होण्याची वेळ

ii. लहानपणी लेखिका आणि त्यांच्या भावडांना झोपायला मिळायचं ती जागा

३. वैशिष्ट्ये लिहा.

2

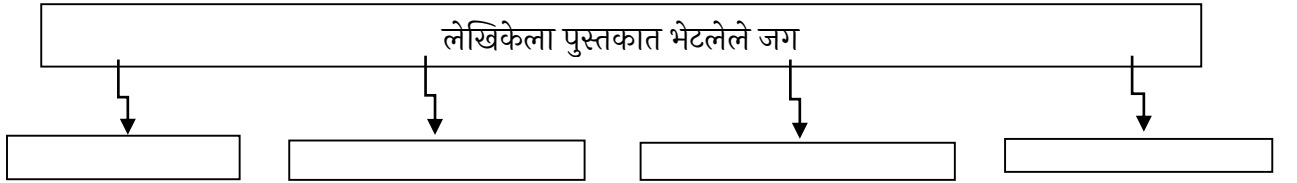
• लेखिकेने अनुभवलेल्या सुट्टीचे वेगळपण

४. ? उन्हाळ्याच्या सुट्टीची वाट तुम्ही पहाता का कसे ते स्पष्ट करा.

3

आ) उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा.

१. आकृतिबंध पूर्ण करा.

१) कारण लिहा -

2

- पुस्तकवाचण्याची वाट पाहण्यात उन्हाळ्याच्या आधीचा काळ लेखिकेला वेडला वायचा, कारण ...
- उन्हाळ्यात लेखिकेच्या घरामागच झाड सुंदर व्हायचं ..

3. स्वमत कृती 3

- पुस्तकातून न पाहिलेले देश, न पाहिलेली माणसं भेटतात लेखिकेच्या या मताशी तुम्ही सहमत आहे का कसे ? ते स्पष्ट करा

तिसरा	<p>१) काव्य या साहित्य प्रकारातील भावार्थ समजून घेणे.</p> <p>२) गीताची ध्वनिफीत ऐकून त्यातील स्वराघात, आरोह अवरोह या वैशिष्ट्यांची जाण होणे.</p> <p>३) पद्यप्रकारांना चाली लावून त्यांचे सादरीकरण करता येणे.</p>	पद्य- आश्वास क चित्र		<ul style="list-style-type: none"> • व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. आरोहावरोहसह पद्याचे काळजीपूर्वक वाचन करा . • तुलना करणे-प्रस्तुत कवितेत मुक्तछंद या वृत्ताची दिसून येणारी लक्षण लिहा . • कवितेतील सौंदर्य स्थळे शोध) उत्कट शब्द, विचार प्रवर्तक काव्यपंक्ती, प्रतिमा, वृत्त(• गट चर्चा-स्त्री-पुरुष समानता या कल्पनेची गटात चर्चा करा. • कवितेतील आशयाबाबत तुमचे मत व्यक्त करा
चाचणी	<p>२. (अ) पुढील कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा</p> <p>1 आकृतीबंध पूर्ण करा</p> <p style="text-align: center;">मुलगी भातुकलीच्या खेळामध्ये करत असणारी कामे</p> <p>2 उत्तरे लिहा</p> <p>1 मुलगी खेळत असलेले ठिकाण -----</p> <p>2 कवयित्री जेथून पाहते ती जागा-----</p> <p>3. पुढील काव्यपंक्तीचा सरळ अर्थ लिहा</p> <p>भातुकलीतून प्रवेशताना वास्तवात हातात हात असेल दोघांचाही ज्यावर सहज विसावेल भाऊली आणि चेंडू जोडीनं</p> <p>४. पुढील काव्यपंक्तीतून व्यक्त झालेला विचार तुमच्या शब्दात लिहा.</p> <p>हळूहळू शिकेल तोही आपलं कसब दाखवतानाच घर सांभाळणं तापलेल्या उन्हाच्या आडोशाला बसून</p> <p>2. आ) खालील मुद्द्यांच्या आधारे कोणत्याही एका कवितेसंबंधी खालील कृती सोडवा</p> <p>१) कवी किंवा कवयित्रीचे नाव</p> <p>२) कवितेचा विषय.</p> <p>३) प्रस्तुत कवितेची भाषिक वैशिष्ट्ये लिहा.</p> <p>प्रश्न 2. इ) खालील काव्यपंक्ती चे रसग्रहण करा.</p> <p style="text-align: center;">हळूहळू शिकेल तोही आपलं कसब दाखवतानाच घर सांभाळणं. तापलेल्या उन्हाच्या आडोशाला बसून</p>			<p>(गुण 8)</p> <p style="text-align: center;">२</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">गुण 4</p> <p style="text-align: right;">4</p>

तिसरा	<p>१)संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे</p> <p>२)म्हणी, वाक्प्रचार, शब्दसमूह, सुभाषिते,सामासिक शब्द यांचा लेखनात प्रभावीपणे वापर करता येणे.</p>	समास - द्विगु , कर्मधारय ,		<p>1)व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐकतील.</p> <p>2)व्हिडीओत दिलेल्या प्रत्येक कृतीचे लक्षपूर्वक अवलोकन करतील.</p> <p>3)प्रत्येक गद्य किंवा पद्यातील सामासिक शब्द शोधून लिहितील.</p> <p>4)पाठ्यपुस्तकातून शोधलेल्या शब्दांचे कृतिपत्रिकेत विचारल्या जाणाऱ्या कृतीप्रमाणे अभ्यास करतील.</p>																																
चाचणी	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="256 653 669 758">सामासिक शब्द</th> <th data-bbox="669 653 1109 758">विग्रह</th> <th data-bbox="1109 653 1572 758">समासाचे नाव</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="256 758 669 835">नीलकमल</td> <td data-bbox="669 758 1109 835"></td> <td data-bbox="1109 758 1572 835"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 835 669 913">भाषांतर</td> <td data-bbox="669 835 1109 913"></td> <td data-bbox="1109 835 1572 913"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 913 669 991">पांढराशुभ्र</td> <td data-bbox="669 913 1109 991"></td> <td data-bbox="1109 913 1572 991"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 991 669 1068">पंचारती</td> <td data-bbox="669 991 1109 1068"></td> <td data-bbox="1109 991 1572 1068"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1068 669 1146">त्रिभुवन</td> <td data-bbox="669 1068 1109 1146"></td> <td data-bbox="1109 1068 1572 1146"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1146 669 1224">नवरात्र</td> <td data-bbox="669 1146 1109 1224"></td> <td data-bbox="1109 1146 1572 1224"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1224 669 1302">बहिणभाऊ</td> <td data-bbox="669 1224 1109 1302"></td> <td data-bbox="1109 1224 1572 1302"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1302 669 1379">सुंठसाखर</td> <td data-bbox="669 1302 1109 1379"></td> <td data-bbox="1109 1302 1572 1379"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1379 669 1457">विटीदांडू</td> <td data-bbox="669 1379 1109 1457"></td> <td data-bbox="1109 1379 1572 1457"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1457 669 1535">खरेखोटे</td> <td data-bbox="669 1457 1109 1535"></td> <td data-bbox="1109 1457 1572 1535"></td> </tr> </tbody> </table>	सामासिक शब्द	विग्रह	समासाचे नाव	नीलकमल			भाषांतर			पांढराशुभ्र			पंचारती			त्रिभुवन			नवरात्र			बहिणभाऊ			सुंठसाखर			विटीदांडू			खरेखोटे				
सामासिक शब्द	विग्रह	समासाचे नाव																																		
नीलकमल																																				
भाषांतर																																				
पांढराशुभ्र																																				
पंचारती																																				
त्रिभुवन																																				
नवरात्र																																				
बहिणभाऊ																																				
सुंठसाखर																																				
विटीदांडू																																				
खरेखोटे																																				

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती					
पहिला	<p>श्रवण- ३) औपचारिक व अनौपचारिक संवाद ऐकून चिकित्सक विचारासह त्यात सहभागी होता येणे. ६) साहित्यप्रकारांच्या ध्वनिफिती ऐकून त्यातील स्वराघात, आरोह-अवरो-</p> <p>संभाषण- ३) विषयानुसार स्वतःचे स्वतंत्र विचार परखडपणे वाचन -२) विविध साहित्यप्रकारांचे समजपूर्वक वाचन करून त्यांचा आस्वाद घेता येणे.</p> <p>लेखन - ६) घटना, प्रसंग स्वानुभव यांचे लेखन ७) ऐकलेल्या, अनुभवलेल्या माहितीचे व घेतलेल्या मुलाखतीचे शब्दांकन करून अहवाल लिहिता येणे. ८) पाठ्यपुस्तकात समाविष्ट असलेल्या उपयोजित लेखन घटकांवर लेखन करता येणे</p>	गद्य - अप्यांचे पत्र		<p>1) व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐकून दिलेले स्वाध्याय सोडवतील. पत्रात आलेला आशय खरोखर आहे काय याचे चिंतन करतील.</p> <p>2) आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत तुमच्या मनात आलेले विचार पत्राने दूर असणाऱ्या त्यांच्या मित्राला पत्र लिहितील.</p> <p>2) शाळेतील शिपाई मामांचे शब्दचित्र रेखाटतील.</p> <p>3) तुमच्या आईवडीलांनी तुमच्याकडून केलेल्या कोणत्याही तीन अपेक्षा लिहा.</p> <p>4) पाठ्यपुस्तकातील उपक्रम मित्राच्या मदतीने करा.</p> <p>5) तुमच्या शाळेतील शिपाई मामांची मुलाखत घ्या .त्यासाठी मित्राच्या मदतीने प्रश्न तयार करा.</p>					
चाचणी	<p>अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा.</p> <p>१ चौकट पूर्ण करा.</p> <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 70%;">i. शिक्षकदिनाच्या दिवशी फार कमी निवडले जायचे ते पद</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>ii. समुद्रकिनारी वाळूचे शिल्प बनविणारे</td> <td>.....</td> </tr> </table> <p>उतार- मी तुम्हांला फुलपाखरांच्या मागे पळताना पाहिलंय..... एका मुलाने आपल्या वाढदिवसाचे पैसे वाचवून ठेवले आणि काय केलं माहितेय?</p> <p>२. योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा</p> <ul style="list-style-type: none"> मधमाशा किती कष्ट करून मध गोळा करतात हे मुलांनी पाहिले तर..... <p>अ. मुले मध गोळा करायला शिकली.</p>			i. शिक्षकदिनाच्या दिवशी फार कमी निवडले जायचे ते पद	ii. समुद्रकिनारी वाळूचे शिल्प बनविणारे	७	२
i. शिक्षकदिनाच्या दिवशी फार कमी निवडले जायचे ते पद								
ii. समुद्रकिनारी वाळूचे शिल्प बनविणारे								
				2					

आ. मधमाशा मध कशी गोळा करतात हे समजेल.

इ. मुलांना कष्टाची किंमत आणि गंमत कळेल.

ई. मधमाशा दररोज किती मध गोळा करतात हे समजेल.

- मुंबईतील नळ दुरुस्त करणाऱ्या व्यक्तीच्या कामाचा परिणाम

अ. काही वर्षात लाखो लिटर पाणी वाचले.

आ. सगळेजण नळ दुरुस्त करायला शिकले.

अ. सगळ्यांच्या डोळ्यांतून पाणी आले.

आ. आता मुंबईत एकही नळ नादुरुस्त नाही.3

-स्वमत

स्वमत-

3

‘पाण्याचे वाया जाणारे थेंब वाचवणं हे दुःखी माणसाच्या डोळ्यांतलं पाणी पुसण्या एवढंच महत्वाचं काम आहे’, आप्यांच्या या विधानामागील अर्थ स्वतःच्या शब्दांत लिहा.

१)पुढील कृतीतून दिसून येणारा गुण ओळखा.

2

अ) वाढदिवसाचे पैसे नाल्यावरील पूल बांधण्यासाठी दिले.....

ब) काय ते लिहा .पाण्याचा वाया जाणारा थेंब वाचविणे म्हणजे.....

. 2जोड्या जुळवा

२

‘अ’ गट	‘ब’गट
क्रिकेटच्या सामन्याचा निर्णय ठरवणारी.	नर्स
हा नसेल तर मोबाईलचा उपयोग नाही	बिस्मिल्लाहखान
डॉक्टर बरोबर ही असावीच लागते.	खेळपट्टी
सनई वादनाने लोकप्रिय झालेले.	चार्लर

3.स्वमत – शाळेतील शिक्षकदिनाच्या दिवशी तुम्ही कोणते पद स्वीकारता किंवा कोण व्हयला आवडते व का ?ते लिहा.3

दुसरा	दिलेल्या उताऱ्याच्या आशयाची मध्यवर्ती कल्पना, विचार, सारांश समजावून घेऊन लेखन करता येणे.समीक्षण या साहित्य प्रकारची ओळख करून घेणे. संदर्भासाठी शब्दकोश पाहता येणे.	गद्य-गोष्ट अरुणिमाच ी – व्यक्तिचित्र	व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका. अरुणिमाच्या जीवनातील प्रसंगाचे तुमच्या शब्दात शब्दांकन करा एव्हरेस्ट शिखर मोहीम पार पडलेल्या कोणत्याही एका व्यक्तीची मुलाखत घ्या.
-------	--	--------------------------------------	---

	<p>विविध साहित्यप्रकाराच्या माध्यमातून स्वतःचे विचार मांडता येणे. मुलाखतीचे शब्दांकन करून अहवाल लिहिता येणे.</p>			<p>प्रकल्प-एव्हरेस्ट शिखर मोहीम पार पडलेल्या कोणत्याही व्यक्तींच्या मोहिमांचे संकलन करा.</p>										
<p>चाचणी</p>	<p>1.(अ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा :</p> <p>1) उत्तरे लिहा. 2</p> <p>i .भाईसाबनी अरुणिमाला दिलेला सल्ला -</p> <p>ii .अरुणिमाला या खेळात नॅशनल चॅम्पियनशिप मिळाली -</p> <p>2.एका शब्दात माहिती लिहा. 1</p> <p>i)अरुणिमाचा प्रवास— प्रवासाचा दिवस स्टेशनवरेल्वेगाडी</p> <p>ii).कारणलिहा - 1</p> <p>रेल्वेतील प्रवासी मख्ख चेह-याने जागेवर बसून राहिले -----</p> <p>3 .स्वमत - 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • तुमचा प्रवासातील कोणताही एक अनुभव तुमच्या शब्दांत लिहा. <p>आ) उताऱ्याच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा :</p> <p>1).आकृतीपूर्ण करा.</p> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">अरुणिमाने डॉक्टर व सहका-यांना दिलेला धीर</div> <div style="text-align: center; margin: 5px 0;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; height: 20px; width: 50%; margin: 0 auto;"></div> </div> <p>2.जोडया लावा. 2</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">अगट</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">बगट</td> </tr> <tr> <td>१.बरेलीचे हॉस्पिटल</td> <td>अ .एम्सहॉस्पिटल</td> </tr> <tr> <td>२.जीवन मरणाची</td> <td>आ.अंतरंगघायाळकरणारे</td> </tr> <tr> <td>३.दिल्ली</td> <td>इ .नाभूलतज्ञ ,नापुरेसेरक्त</td> </tr> <tr> <td>४.मानसिकजखमा</td> <td>ई . सीमारेषा</td> </tr> </table> <p>स्वमत 3 - 3</p> <p>"शारीरिक जखमा मलमपट्टीने ब-या होतात ,पण मानसिक जखमांचे घाव अंतरंग घायाळ करणारे असते" या विधानाचा अर्थ स्वतःच्या शब्दांत लिहा.</p>			अगट	बगट	१.बरेलीचे हॉस्पिटल	अ .एम्सहॉस्पिटल	२.जीवन मरणाची	आ.अंतरंगघायाळकरणारे	३.दिल्ली	इ .नाभूलतज्ञ ,नापुरेसेरक्त	४.मानसिकजखमा	ई . सीमारेषा	<p>गुण (7)</p> <p>गुण (7)</p> <p>2</p> <p>2</p>
अगट	बगट													
१.बरेलीचे हॉस्पिटल	अ .एम्सहॉस्पिटल													
२.जीवन मरणाची	आ.अंतरंगघायाळकरणारे													
३.दिल्ली	इ .नाभूलतज्ञ ,नापुरेसेरक्त													
४.मानसिकजखमा	ई . सीमारेषा													

दुसरा	<p>श्रवण- काव्य या साहित्य प्रकारातील भावार्थ समजून घेणे. २) गीताची ध्वनिफीतऐकून त्यातील स्वराघात, आरोह अवरोह या वैशिष्ट्यांची जाण होणे. भाषण-संभाषण- पद्यप्रकारांना चाली लावून त्यांचे सादरीकरण करता येणे. विविध साहित्य प्रकारच्या माध्यमातून आपले मत व्यक्त करता येणे. साहित्यातील सौंदर्याचा आस्वाद घेता येणे. कविता तालासुरात म्हणता येणे. वाचलेल्या साहित्याच्या आशयातील मध्यवर्ती विचारांचा कल्पनाचा विस्तार करता येणे.</p>	पद्य –पंत काव्य – भरत वाक्य	<p>1) व्हिडीओ लक्षपूर्वक ऐका.</p> <p>2) सदर काव्य तालासुरात म्हणावे.</p> <p>३) कवी मोरोपंत यांच्या इतर श्लोकबद्ध रचनांचे श्रवण करावे व त्यामधील भाषिक सौंदर्य समजून घ्यावे (प्रतिमा, अलंकार, रस)</p> <p>४) अपरिचित शब्दांचा अर्थ शब्दकोशातून शोधावा.</p> <p>5) संत तुकाराम महाराजांचा संत संग देई सदा हा अभंग वाचा.</p> <p>६) पाठ्यपुस्तकातील उपक्रम मित्राच्या मदतीने करा.</p>
चाचणी	<p>अ) कवितेच्या आधारे सुचनेनुसार कृती करा.</p> <p>८</p> <p>1 . सुसंगतीचे महत्त्व २</p> <p>1..... 2.....</p> <p>2. वाईट गोष्टींचा मोह टाळण्यासाठी करावयाचे उपाय २</p> <p>1.....2.....</p> <p>3. खालील काव्यपंक्तीचा सरळ अर्थ तुमच्या शब्दात लिहा .</p> <p>२</p> <p style="text-align: center;">मुखीं हरि वसो तुझी कुशलधामनामावली !, क्षणात पुरवील जी सकलकामना मावली ; ।</p> <p>4. काव्यसौंदर्य .</p> <p>२</p> <p>खालील काव्यपंक्तीतून व्यक्त होणारे विचार सौंदर्य स्पष्ट करा.</p> <p style="text-align: center;">स्वतत्त्व हृदया कळी ; दुरभिमान सारा गळी ; पुन्हां न मन हें मळी ; दुरित आत्मबोधें जळी ॥</p>		

	<p>आ) वरील कवितेच्या आधारे पुढील कृती सोडवा.</p> <p>४</p> <ol style="list-style-type: none">1. कवीचे /कवयित्रीचे नाव.2 प्रस्तुत कवितेचा विषय3 प्रस्तुत कविता तुम्हाला आवडली किंवा न आवडली ते सकारण स्पष्ट लिहा2 <p>२. इ) खालील काव्यपंक्तींचे रसग्रहण करा.</p> <p>सुसंगति सदा घडो ; सुजनवाक्य कार्नी पडो ; कलंक मतीचा झडो ; विषय सर्वथा नावडो</p>
तिसरा /चौथा	<p>प्रथम सत्र परीक्षा - ऑक्टोबर २०२१</p>

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
3	1.1 3.2 6.2	1.1 भारत महिमा (कविता)	<p>येथे क्लिक करा</p> <hr/> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * कविता का भावपूर्ण सस्वर वाचन करेंगे । * देश के गौरवशाली अतीत, महापुरुष, सम्राटों की जानकारी प्राप्त करेंगे । * भारत की महानता का वर्णन करेंगे । * कठिन शब्दों तथा मुहावरों की सूची बनाकर शब्दकोश से अर्थ लिखेंगे । * कविता में आई टिप्पणियों की जानकारी लिखेंगे । * अपने देश की प्राकृतिक सुंदरता से अवगत होंगे । * अपने शब्दों में कविता का सरल अर्थ लिखेंगे । * चर्चा के माध्यम से कविता का भाव समझने का प्रयास करेंगे । * देशभक्ति पर कविताओं का संकलन करेंगे/ सुनेंगे । * देश के हित में सर्वस्व निच्छावर करने का भाव निर्माण होगा ।
4	2.1 3.1 3.3 4.1	1.2 लक्ष्मी (कहानी)	<p>येथे क्लिक करा</p> <hr/> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * कहानी का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । * घर के सदस्यों के सामने कहानी का मुखर वाचन करेंगे । * पालतू पशुओं के प्रति दया भाव रखेंगे । * कहानी में आए पात्रों की सूची बनाएँगे । * अपने शब्दों में कहानी बताने का प्रयास करेंगे । * पाठ में आए कठिन शब्द, मुहावरे लिखेंगे । * कठिन शब्दों से नये वाक्य बनाएँगे । मुहावरों का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * स्वाध्याय पूर्ण करेंगे । * सर्वधर्म समभाव इस तत्व को समझेंगे । * विरामचिह्नों का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * पालतू जानवरों की सूची बनाकर उनके बारे में जानकारी लिखेंगे । * जानवरों की आत्मकथा लिखेंगे ।

महीना – सितंबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	1.1 2.2 3.2 3.3 4.3 5.0	1.3 वाहरे ! हमदर्द (हास्य-व्यंग्य निबंध)	येथे क्लिक करा मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓ क्लिक कीजिए	<ul style="list-style-type: none"> * निबंध को आशय के साथ सस्वर वाचन, श्रवण, करेंगे । * हास्य-व्यंग्य कहानियों/कविताओं को सुनेंगे । * घर के सदस्यों के सामने अपने शब्दों में घटनाएँ सुनाएँगे । * जीवन में हास्य-व्यंग्य के महत्त्व को समझेंगे । * निबंध का नाट्यीकरण करेंगे । * बीमारी के साथ पेश आने के तौर-तरीके समझेंगे । * निबंध विधा से परिचित होकर ऐसे निबंधों का संग्रह करेंगे । * पाठ का आशय अपने शब्दों में लिखेंगे । * विकारी शब्दों की सूची बनाएँगे । * वृत्तांत लेखन का अभ्यास करेंगे ।
2	1.1 2.4 3.2 3.4 4.3	1.4 मन (हायकू)	येथे क्लिक करा मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓ क्लिक कीजिए	<ul style="list-style-type: none"> * कविता का गायन करेंगे । * काव्य पंक्तियों का केंद्रीय भाव स्पष्ट करेंगे । * हायकू द्वारा मिलने वाला संदेश बताएँगे । * मन में निर्माण भावनाओं को स्पष्ट करेंगे । * सफलता के लिए संघर्षशील बनाने के बारे में बताएँगे । * अपने शब्दों में हायकू का सरल अर्थ लिखेंगे/ बताएँगे । * कठिन शब्दों की सूची बनाकर शब्दकोश से अर्थ लिखेंगे । * हायकू से मिलने वाली सीख बताएँगे । * अनौपचारिक पत्रलेखन की नई शैली में पत्र लिखेंगे ।
3	3.4 3.1 1.2 1.3	1.5 गोवा : जैसा मैंने देखा (यात्रा वर्णन)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> * आरोह-अवरोह के साथ प्रकट वाचन करेंगे । * गोवा की प्राकृतिक विशेषताएँ बताएँगे । * आवागमन के साधनों की उपयोगिता और उनका महत्त्व बताएँगे / लिखेंगे । * सैर पर जाने के लिए क्या-क्या तैयारी करनी पड़ती है यह बताएँगे । * अपने शब्दों में गोवा यात्रा का वर्णन करेंगे ।

			<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * देखने लायक स्थानों की सूची बनाकर उनकी जानकारी अपने शब्दों में लिखेंगे। * अपनी की हुई यात्रा की जानकारी बताएँगे। * संज्ञा और विशेषण के भेदों की जानकारी लिखेंगे। * औपचारिक पत्रलेखन की नई शैली में पत्र लिखेंगे।
4	3.2 1.1 3.3	1.6 गिरीधर नागर (पद)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * उचित हावभाव-,लय-ताल के साथ है, कविता का गायन करेंगे। * कविता के मुख्य मुद्दों पर घर के सदस्यों से चर्चा करेंगे। * चर्चा के माध्यम से कविता का भाव समझने का प्रयास करेंगे। * कविता के कठिन शब्दों की सूची बनाकर शब्दकोश में अर्थ ढूँढेंगे। * अपने शब्दों में पद का अर्थ लिखेंगे। * मीरा के भक्ति गीत सुनेंगे। * मीरा की कृष्ण भक्ति का वर्णन करेंगे। * कृष्ण के विभिन्न नाम बताएँगे। * संत मीरा के जीवन परिचय को बताएँगे। * कहानी लेखन की कृति पूर्ण करेंगे। * कारक चिह्न से स्वयं वाक्य बनाएँगे।

महीना – अक्टूबर 2029

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	2.3 1.2 3.4 4.1	1.7 खुला आकाश (डायरी अंश)	येथे क्लिक करा	<ul style="list-style-type: none"> * डायरी लेखन प्रकार को जानेंगे। * पाठ का आकलन सहित वाचन करेंगे। * कठिन शब्दों की सूची बनाएँगे और अर्थ खोजकर लिखेंगे। * पाठ में वर्णित घटनाओं की घर में चर्चा करेंगे। * शहरों के आकर्षण से बचे रहने के बारे में बताएँगे। * मानवता की राह पर चलने की प्रेरणा कैसे मिलती है

			<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<p>यह बताएँगे ।</p> <ul style="list-style-type: none"> * अपनी रोजाना डायरी लिखेंगे । * पर्यावरण रक्षण के उपाय बताएँगे । * दिन में किए गए कामों की जानकारी घर में बताएँगे । * प्रमुख संधि के भेद पहचानेंगे और विच्छेद करेंगे ।
2	3.2 3.3 1.1	1.8 गजल	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * गजल का मौन वाचन करेंगे । * उचित हावभाव- ,लय-ताल के साथ गजल का गायन करेंगे । * मोबाइल पर पंकज उदास या अन्य गायकों की गजलें सुनेंगे । * गजल से प्राप्त संदेश घर में बताएँगे । * गजल के अर्थ को अपने शब्दों में बताएँगे/ लिखेंगे । * गजल का केंद्रीय भाव समझेंगे । * गजल में प्रयुक्त प्राकृतिक घटकोण की सूची बताएँगे । * गजल में प्रयुक्त कठिन शब्दों की सूची बनाएँगे । * कल्पना प्रधान निबंध का लेखन करेंगे ।
3	1.2 3.3 3.5 3.1	1.9 रीढ़ की हड्डी (एकांकी)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * एकांकी को आरोह-अवरोह के साथ प्रकट वाचन करेंगे । * पाठ में आए पात्रों की सूची बनाएँगे । * स्त्री शिक्षा का महत्त्व बताएँगे । * स्त्री – पुरुष समानता के बारे में जानकारी लिखेंगे । * एकांकी को कहानी के रूप में बताएँगे । * उमा की गुण विशेषताएँ बताएँगे । * समाज की कुप्रथाओं के बारे में जानकारी देंगे । * दहेज प्रथा पर अपना मत प्रकट करेंगे । * विभिन्न क्षेत्र में अग्रेसर महिलाओं की जानकारी बताएँगे । * अपने गाँव या शहर में तथा अपने प्रांत में प्रसिद्ध महिलाओं की सूची बनाएँगे । * पाठ में आए कठिन शब्द तथा मुहावरों का अर्थ लिखेंगे । अपने वाक्य में प्रयोग करेंगे । * अव्यय के भेद बताएँगे । अव्यय का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * आकर्षक विज्ञापन लेखन करेंगे ।

4	1.1 3.2 4.1	1.10 ठेस (पूरक पठन)	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * कहानी का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । * घर के सदस्यों के सामने कहानी का मुखर वाचन करेंगे । * कहानी में आए पात्रों की सूची बनाएँगे । * अपने शब्दों में कहानी बताने का प्रयास करेंगे । * सिरचन की कारीगरी का वर्णन करेंगे । * सिरचन की गुण विशेषताएँ बताएँगे । * पारिवारिक रिश्तों में आत्मीयता, आदर का भाव जताने का प्रयत्न करेंगे । * पाठ में आए कठिन शब्द, मुहावरे लिखेंगे । * कठिन शब्दों से नये वाक्य बनाएँगे । मुहावरों का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * स्वाध्याय पूर्ण करेंगे ।
	1.1 1.2 3.2 3.5	1.11 कृषक गान (गीत)	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * उचित हावभाव-,लय-ताल के साथ है, कविता का गायन करेंगे । * कविता के मुख्य मुद्दों पर घर के सदस्यों से चर्चा करेंगे । * चर्चा के माध्यम से कविता का भाव समझने का प्रयास करेंगे । * कविता के कठिन शब्दों की सूची बनाकर शब्दकोश में अर्थ ढूँढेंगे । * विद्यार्थी किसान की दुर्दशा का वर्णन करेंगे । * कविता का सरल अर्थ लिखेंगे । * स्वाध्याय पूर्ण करेंगे ।

धन्यवाद !

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
ऑगस्ट ३ आठवडा गणित भाग १		दोन चलातील रेषीय समीकरण - पूर्वज्ञान सराव दोन चलातील एकसामायिक समीकरणे अर्थ व उकल चलाचा लोप करून समीकरणे सोडविणे समीकरणांचा आलेख	येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा पाठ्यपुस्तक पान 4-5 येथे क्लिक करा	दोन चलातील समीकरणांचे स्वरूप जाणून घ्या समीकरणातील चले व सहगुणक ओळखा. दिलेले समीकरण दोन चलातील रेषीय समीकरण आहे किंवा नाही हे ओळखण्याचा सराव करा एकसामायिक समीकरणे स्वरूप यांचा अर्थ समजून घ्या. एका समीकरणाच्या असंख्य उकली असतात परंतु दोन एकसामायिक समीकरणाची एकच सामान्य उकल असते हे समजून घ्या. समीकरणे $ax+by+c=0$ या सामान्य रूपात लिहून चलाच्यादिलेल्या किंमती समीकरणाची उकल आहे कि नाही याचा पडताळा घ्या. सरावसंच 1.1 सोडवा .दिलेली कृती पूर्ण करा .दिलेली उदाहरणे निरसन पद्धतीने सोडवा. दिलेल्या समीकरणाचा आलेख काढण्यासाठी एका चलाची किंमत ठेऊन दुसऱ्या चलाची किंमत पूर्णांक मिळवण्याचा अधिक सराव करा. दोन्ही समीकरणाचे बिंदू स्थापित करून आलेख स्वरूप अभ्यासा. आलेखावरून समीकरणांची उकल काढण्याचा प्रयत्न करा.
	एकसामायिक समीकरणे अर्थ व उकल ,सामान्य स्वरूप एकसामायिक समीकरणाचे आलेख			

<p>ऑगस्ट ३ आठवडा गणित भाग २</p>	<p>त्रिकोणांचे क्षेत्रफळ यावर आधारित उदाहरणे सोडवता येणे. गुणोत्तर संकल्पना स्पष्ट आठवून क्षेत्रफळाचा गुणधर्म समजून घेणे .</p>	<p>समरूपता - त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ . दोन त्रिकोणांच्या क्षेत्रफळांचे गुणोत्तर गुणधर्म</p>	<p>येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा</p>	<p>पाया व ऊंची दिली असता त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ काढण्याचे सूत्र लक्षात घ्या .दिलेल्या व्हिडिओ च्या मदतीने प्रत्यक्ष कृती करून त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ याची उजळणी करा त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळाचे सूत्र लक्षात घ्या . दोन त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळा चे गुणोत्तर मांडा. त्यावरून गुणोत्तराचा गुणधर्म शोधा. पाया समान असेल तर आणि ऊंची समान असल्यास क्षेत्रफळाच्या गुणोत्तरा बाबत काय आढळते ते अभ्यासा . तसेच पाया ,ऊंची दोन्ही समान असल्यास कोणता गुणधर्म मिळतो ते शोधा . व्हिडिओ बघून गुणधर्म समजून घ्या . त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळाच्या गुणोत्तरच्या गुणधर्माचे उपयोजन कसे करता येईल हे उदाहरणांच्या मदतीने समजून घ्या उदाहरणे स्वतः सोडवण्याचा प्रयत्न करा.</p>
---	--	---	---	---

<p>ऑगस्ट ४ आठवडा गणित भाग १</p>	<p>समीकरणाचा आलेख समजणे व दोन चलातील एकसामायिक समीकरणाची आलेख पध्दतीने उकल काढता येणे</p>	<p>दोन चलातील रेषीय समीकरण - समीकरणांची उकल काढण्याची आलेख पद्धती सराव निश्चयक पद्धतीने समीकरणे सोडविणे</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>एकसामायिक समीकरणांच्या आलेखासाठी आवश्यक किती बिंदू मिळविले पाहिजेत याचा सखोल वाचन करून आलेख काढा व आलेखावरून उकल काढण्याचा सराव अधिक सराव करा.अक्षांची नावे व एकक लिहिण्याचा सराव करा. सरावसंच 1.2 सोडवा.समीकरणावरून बिंदू व आलेख यांचा अभ्यास करून उकल काढा तसेच उकलीचे स्वरूप अभ्यासा . निश्चयक लिहिण्याची पद्धती अभ्यासा तसेच त्याची किंमत नियम अभ्यासा. निश्चयायाकाची किंमत काढण्याचा सराव करा .</p>
<p>ऑगस्ट ४ था आठवडा गणित भाग २</p>	<p>प्रमेयची सिद्धता तयार करता येणे . मूलभूत रचना करता येणे.</p>	<p>समरूपता - प्रमाणाचे मूलभूत प्रमेय कोनदुभाजक काढणे सराव</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>सरावसंच 1.1 सोडवा प्रमाणाचे मूलभूत प्रमेया चे विधान वाचा . त्यावरून पक्ष साध्य याची जुळणी करा. स्थूल आकृती काढा . त्यावरून पक्ष साध्य लिहा. कोणती रचना करावी लागेल याचा विचार करा व कृती करा प्रमेयची सिद्धता समजून घ्या</p>

			<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>प्रमेयचा व्यत्ययास विधान अभ्यासा कोनमापक पट्टी पेन्सिल कपास यांच्या सहाय्याने एक कोन काढा . त्या कोनाचा कोनदुभाजक काढण्यासाठी योग्य त्या कृती करा यासाठी दिलेल्या व्हिडिओ चे निरीक्षण करा त्याची मदत घ्या . रचना करा</p>
<p>सप्टेंबर</p> <p>शला आठवडा गणित भाग १</p>	<p>क्रेमरचा नियम वापरतात व दोन चलातील रेषीय समीकरणे सोडवितात</p>	<p>1.दोन चलातील रेषीय समीकरण क्रेमरचा नियम व दोन चलातील रेषीय समीकरणे सोडविणे सराव</p> <p>उपयोजन :शाब्दिक उदाहरण</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>क्रेमरचा नियम वापरण्यासाठी समीकरणांचे स्वरूप $ax+by=c$ वापरतात याचा अधिक सराव करून D, Dx, Dy ह्या किंमती काढण्याचा सराव करा व दोन चलातील रेषीय समीकरणे सोडवा.</p> <p>पाठ्यपुस्तकातील कृती काळजीपूर्वक अभ्यासा क्रेमरच्या नियमाचा उपयोग करून सरावसंच 1.3 सोडवा.</p> <p>शाब्दिक उदाहरणांची उकल काढण्यासाठी किती चलांचा वापर करावा लागेल याचा निर्णय घेऊन दिलेल्या अटीनुसार एकसामायिक समीकरणे लिहिण्याची पद्धती अभ्यासा.</p>

<p>सप्टेंबर २ रा आठवडा गणित भाग २</p>	<p>प्रमाणाच्या मूलभूत प्रमेय यावर आधारित उदाहरणे सोडवता येणे. कोनदुभाजक काढता येणे. कोन दुभाजकाच्या प्रमेयवर आधारित उदाहरणे सोडवता येणे.</p>	<p>कोनदुभाजक कोनदुभाजकाचे प्रमेय तीन समांतर रेषा छेदीका गुणधर्म</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>आता पुस्तकातील पान क्रमांक 8 वरील कृती करण्यासाठी कोनदुभाजक काढण्याच्या कृतीचा उपयोग करा. व त्यानुसार सर्व कृती आपल्या वहीत करा . दिलेली अंतरे मोजा गुणोत्तरे काढा. त्यातील संबंध ओळखा .</p> <p>कोनदुभाजकाचे प्रमेयचे विधान वाचा. त्यावरून आकृती काढा. पक्ष साध्य लिहा व सिद्धता समजून घ्या सिद्धता लिहा . त्याचा व्यत्यास व गुणधर्म अभ्यासा.</p>
<p>सप्टेंबर ३रा आठवडा गणित भाग १</p>	<p>शाब्दिक उदाहरणांची उकल काढण्यासाठी किती चलांचा वापर करावा लागेल हा निर्णय घेता येणे</p>	<p>1.दोन चलातील रेषीय समीकरण ची उकल काढण्यासाठी चलांचा वापर करणे सराव.</p> <p>मूल्यमापन</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>शाब्दिक उदाहरणात दिलेल्या अटीवरून योग्य क्रियेसाठी दोन चले निवडून समीकरणे तयार करा व तुम्ही अभ्यासलेल्या कोणत्याही एका पद्धतीने सोडवून सराव संच 1.5 सोडवा</p> <p>पाठ्यपुस्तकाचा उपयोग करून संकीर्ण प्रश्नसंग्रह 1 सोडवा .दिलेली चाचणी सोडवा व आपल्या विषय शिक्षकांकडून तपासून घ्या</p> <p>प्रश्न 1. प्रत्येक प्रश्नाच्या दिलेल्या उत्तरांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा. (4गुण)</p>

			<p>i) x व y ही चले असलेल्या एकसामयिक समीकरणासाठी जर $Dx = 25$, $Dy = 50$, $D = 5$ असेल तर x = किती ?</p> <p>(A) -5 (B) $\frac{1}{5}$</p> <p>(C)) 10D) 5</p> <p>ii) $2x+5y= 16$ चा आलेख काढण्यासाठी $y = 2$ असताना x ची किंमत किती?</p> <p>(A) 3 (B) -3</p> <p>(C) 13 (D) -13</p> <p>iii) जर $11x + 4y = 33$ आणि $4x + 11y = 12$ तर x + y ची किंमत किती ?</p> <p>(A) 3 (B) -3</p> <p>(C) 5 (D) -5</p> <p>iv) x आणि y या दोन चलांचा वापर करून खालील समीकरण लिहा: एक संख्या दुसऱ्या संखेच्या तीन पटीपेक्षा 5 ने कमी आहे .</p> <p>(A) $x+3y=5$ (B) $x-3y = 5$</p> <p>(C) $x= y + 5$ (D) $x = 3y - 5$</p> <p>प्रश्न:2 खालील कृती पूर्ण करा.(2 गुण)</p> $\begin{vmatrix} 7 & 2 \\ 5 & 3 \end{vmatrix} = 7 \times \square - \square \times 5$ $= \square - 10 = \square$ <p>प्रश्न:3 सोडवा. (2 गुण)</p> <p>$x + y = 5$; $2x - y = 4$.</p>
--	--	--	--

				<p>प्रश्न:4आलेख पध्दतीने सोडवा ? (3 गुण)</p> $x+y = 6 ; x - y = 4$ <p>प्रश्न:5 सोडवा (4गुण)</p> <p>दोन संख्यांची बेरीज 97 आहे जर मोठ्या संख्येला लहान संख्येने भागले तर भागाकार 7 व बाकी एक मिळते तर त्या संख्या काढा.</p>
<p>सप्टेंबर ४ था आठवडा गणित भाग २</p>	<p>समरूप त्रिकोणांचे गुणधर्म ,एकरूप त्रिकोणांचे गुणधर्म व पायथागोरसचे प्रमेय यांचा उपयोग करून उदाहरणे सोडविता येणे.</p>	<p>1. समरूपता सराव त्रिकोणाच्या स्मरूपतेच्या कसोट्या</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>दोन त्रिकोण समरूप असल्यास त्यांच्या संगत घटक व त्यातील गुणधर्म लक्षात घ्या ते संगत घटक लिहा. या गुणधर्मावर आधारित उदाहरणे समजून घेण्याकरिता व्हिडिओ चे निरीक्षण करा. ती उदाहरणे वहीत सोडवण्याचा प्रयत्न करा .</p>
<p>ऑक्टोबर १ ला आठवडा गणित भाग १</p>	<p>पूर्वज्ञान सराव वर्गसमीकरणाचे सामान्य रूप व वर्गसमीकरणाची मुळे (उकली) अर्थ व उदाहरणासह स्पष्टीकरण सरावसंच 2.1 अवयव पद्धतीने वर्गसमीकरण सोडविणे. सरावसंच 2.2</p>	<p>2.वर्गसमीकणे येथे क्लिक करा पाठ्यपुस्तक लिंक</p>	<p>1) येथे क्लिक करा 2) येथे क्लिक करा 3) येथे क्लिक करा https://diksha.gov.in/pla y/content/do_313</p>	<p>1)बहुपदींचे वर्गीकरण करून व वर्गबहुपदी समीकरणात बदलून लिहा तसेच वर्गसमीकरण निश्चित करण्यासाठी अटी समजून घ्या व सामान्य स्वरूप लिहिण्याचासराव करा 2) दिलेले समीकरण वर्गसमीकरण ते ठरवा , असेल तर ते सामान्य रूपात लिहा. चलाची दिलेली किंमत ही दिलेल्या समीकरणाची उकल आहे कि नाही याचा पडताळा घ्या. तसेच पाठ्यपुस्तकातील पान क्र.31 व 33 वरील कृती पूर्ण करा</p>

			<p>01992586 38745601 897</p> <p>4) https://youtu.be/DyQBKJ66QdE</p> <p>5) https://youtu.be/nG66_PAo23o</p> <p>पाठ्यपुस्तक पान क्र.36</p>	<p>3) दिलेली समीकरणे वर्गसमीकरण आहे की नाही हे ठरवून असल्यास</p> $ax^2 + bx + c = 0$ <p>या सामान्य स्वरूपात लिहून a,b,c या सहगुणाकांच्या किंमती ठरवा .चलाची किंमत समीकरणात ठेऊन उकल आहे किंवा नाही हे ठरवा .</p> <p>4) वर्ग समीकरणे सोडविण्यासाठी अवयव पद्धतीचा उपयोग करा.</p> <p>5) अवयव पाडताना चिन्हे योग्य निवडा व सरावसंच सोडवा</p>
<p>ऑक्टोबर २ रा आठवडा गणित भाग २</p>	<p>समरूप त्रिकोणांचे गुणधर्म ,एकरूप त्रिकोणांचे गुणधर्म व पायथागोरसचे प्रमेय यांचा उपयोग करून</p>	<p>1. समरूपता समरूप त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळाचे प्रमेय</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<p>दोन त्रिकोण समरूप असल्यास त्यांच्या क्षेत्रफळांच्या गुणधर्मावर आधारित प्रमेयचा अभ्यास करण्याकरिता प्रमेयची सिद्धता समजून घ्या . व्हीडिओत दिलेल्या त्रिकोणाव्यतीरिक्त दुसरा त्रिकोण</p>

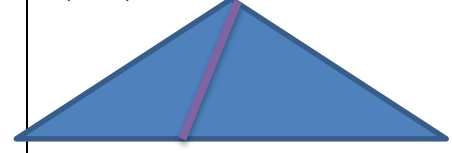
	<p>उदाहरणे सोडविता येणे.</p>		<p>येथे क्लिक करा</p> <p>काढा व सिद्धता लिहा . समरूप त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळावर आधारित उदाहरणा चे निरीक्षण करा व स्वतः सोडवा सरावसंच 1.3 आपल्या वहीत सोडवा . आपल्या शिक्षकांकडून तपासून घ्या .</p>
			<p>घटक चाचणी : 1 समरूपता</p> <p>प्रश्न : १ योग्य पर्याय निवडून विधान पूर्ण करा :</p> <p>5 गुण</p> <p>1) एका त्रिकोणाचा पाया 8 सेमी असून संगत ऊंची 5 सेमी असल्यास त्या त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ .. चौसे मी . असेल</p> <p>A)40 (B) 20 (C) 13 (D) 26</p> <p>2) दोन समरूप त्रिकोणाच्या क्षेत्रफळांचे गुणोत्तर 64 : 100 असेल तर त्यांच्या संगत बाजूंचे गुणोत्तर किती ?</p> <p>(A)4 :5 (B) 3 :10 (C) (D) 4 :5 8:5</p>

			<p>(3) त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ काढण्यासाठी ... हे सूत्र उपयोगात आणतात.</p> <p>(A) पाया x ऊंची</p> <p>(B) कर्ण² बाजू +² बाजू =²</p> <p>(C) $\sqrt{s(s-a)(s-b)(s-c)}$</p> <p>(D) A व B दोन्ही .</p> <p>(4) $\angle ABC = 60^\circ$ असून किरण BD ह्या कोनदुभाजकामुळे तयार होणारे दोन्ही कोनाचे माप प्रत्येकी .. असेल .</p> <p>(C) $^\circ(B) 30$ $^\circ(A) 60$</p> <p>$^\circ(D) 120$ 40°</p> <p>5) .जर $\Delta ABC \sim \Delta PUN$ आणि $\angle A = 45^\circ$, $\angle B = 5^\circ$ असल्यास $\angle N$ चे माप किती?</p> <p>(A) 100°</p> <p>(B) 5° (C) 4° (D) 80°</p> <p>प्रश्न : 2 सोडवा 3 गुण</p> <p>1). $\Delta AMV \sim \Delta DEF$ तर प्रमाणात असणाऱ्या संगत बाजू लिहा :</p>
--	--	--	---

2) PT= 12 सेमी =PS8 सेमी

$$\frac{A(\Delta RTP)}{A(\Delta RTS)} = ?$$

R

TSP

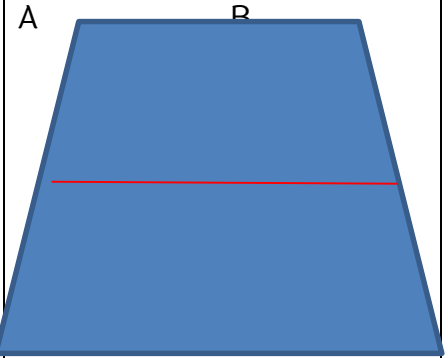
S P T

3) दोन समरूप त्रिकोणाच्या संगत बाजूंचे गुणोत्तर 9 :11 आहे तर त्यांच्या क्षेत्रफळाचे गुणोत्तर किती ?

प्रश्न : 3 सोडवा

4 गुण

- 1) चौकोन ABCDमध्ये
ABसमांतर CDसमांतर
PQ. AP=3 सेमी PD
=5 सेमी BQ=4.5 सेमी
तर QC =?

			<p>पाठ्यपुस्तक पान क्र.44 , 46</p> <p>4) येथे क्लिक करा</p> <p>5) येथे क्लिक करा</p> <p>:</p>	<p>किंमतीवरून वर्गसमीकरणांच्या मुळांचे स्वरूप ठरवा.</p> <p>4) दिलेल्या मुळांवरून वर्ग समीकरणे तयार करा.</p>
<p>ऑक्टोबर</p> <p>४ था आठवडा गणित भाग २</p>	<p>पायथागोरसच्या प्रमेयाचा उपयोग करून उदाहरणे सोडविता येणे.</p>	<p>पायथागोरसचे प्रमेय</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>काटकोन त्रिकोणाच्या बाबतीत पायथागोरसचे सूत्र आठवा . पायथागोरसची त्रिकुटे म्हणजे काय समजून घेण्यासाठी ह्या विडियो चे निरीक्षण करा व इतर त्रिके शोधा उदा 3,4,5 हे एक त्रिक आहे . इयत्ता 9 वी मधील त्रिकोणाच्या 30° 60° 90° व 45° 45° 90° कोना चे गुणधर्मांचे उपयोजन आठवून बघा. शेजारील व्हिडिओ चे निरीक्षण करा व उदाहरणे न बघता सोडवा . काटकोन त्रिकोण आणि समरूपता या गुणधर्म-ची सिद्धता अभ्यासा . भूमितीमध्याच्या प्रमेयची सिद्धता अभ्यासा शे जारील व्हिडिओ मध्ये दिलेली कृती प्रत्यक्ष करा व अनुमान काढा पायथागोरसच्या प्रमेयची सिद्धता अभ्यासा वहीत लिहा</p>

			येथे क्लिक करा	
--	--	--	--------------------------------	--

Month – August 2021

std. 10th

Subject – English

WEEK	Learning Outcome	Name of the Lesson	Learning Resource	Student Activity
Unit 1.1	<p>Listening: 1. Note the pronunciation and usage of new words/expressions. 2. Understand implied meaning.</p> <p>Speaking: Sum up/paraphrase a given text. Understand the overall structure of a literary piece.</p>	Unit 1.1 A Teenager's Prayer	येथे क्लिक करा	<p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p>
WEEK 1	<p>Reading: Understand and appreciate use of literary devices of figures of speech, etc.</p> <p>Writing: Write coherently and precisely while responding to questions.</p> <p>Study Skills: Translate literary pieces from mother tongue into English and English into mother tongue.</p> <p>2. Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedia's, etc. effectively</p> <p>Language Study : Figures of Speech and stylistic devices</p>		<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>4. Complete the Chit chat Questions.</p> <p>5. Take an Interview of your mother OR your Friend from phone. Prepare an Interview Questions set.</p> <p>6. Write a very short prayer to praise your God to save all of us. You can write poem too if you can or else write in mother tongue and translate.</p> <p>7. Solve the activity from page no. 6.</p> <p>8. Scan Diksha app QR code from your book for more videos on this poem.</p>

<p>WEEK 2</p>	<p>Listening: Listen attentively to an entire speech, story, poem, programme, etc. Speaking: Communicate pleasure, appreciation, and support politely</p> <p>Reading: Relate and evaluate the information against one's previous knowledge and develop further insight.</p> <p>Writing: Compare and contrast : one's own experiences with those of others.</p> <p>Study Skills: 1.Make notes for personal references while listening /reading. 2.Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedia's, etc. effectively</p> <p>Language Study: 1.Parts of Speech 2. Sentence structure.</p>	<p>Unit 1.2 An Encounter of a Special Kind</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>Students Activity:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Complete the Chit chat Questions. 2. Listen the part of a lesson from Diksha app. 3. Read the lesson and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. 4. Read the story and mark the sentences from page no. 13. Rearrange them as per the story sequence. 5. Read the paragraph or stories of birds and write 9 lines on Birds and Animals. 6. Read news from newspaper and write a short news about your School Tour. 7. Scan Diksha app QR code from your book for more videos on this lesson.
<p>Week 3</p>	<p>Listening: 1. Understand implied meaning. 2.Appreciate an effective presentation, understand what makes it</p> <p>Speaking: 1.Articulate one's ideas cogently. 2.Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece.</p> <p>Reading: Understand the overall structure of a literary piece.</p>	<p>1.3 Basketful of Moonlight</p>	<p>येथे क्लिक करा</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the poem from Diksha app. 2. Read the poem and write new words from the poem. 3. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. 4. Complete the Chit chat Questions and show to your parents (The questions are about parents Hard work they do for their children).

	<p>Writing: 1. Write formal letters and applications in the expected format, as well as informal letters.</p> <p>2. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills: 1. Compile lists of useful words, expressions, idioms, definitions, formulas, etc.</p> <p>2. Remember and recall necessary information (and the way it is organized) with the help of personal notes.</p> <p>Language Study: 1. Figures of Speech and stylistic devices. 2. Sentence structure.</p>			<p>5. Write the describing words from the poem. Write some nouns and find out the similarity.</p> <p>6. Write the words ends withful</p> <p>7. Write a letter to moon for appreciating his beauty.</p> <p>8. Write the list of wishes that you want to do after your 10th Exam.</p> <p>9. Compose a poem or few lines on Moon or Moonlight.</p> <p>10. Scan Diksha app QR code from your book for more videos on this poem.</p>
--	---	--	--	---

<p style="text-align: center;">Week 3</p>	<p>Listening: 1. Think critically about the information being presented. 2. Empathize with people's experiences, likes, dislikes, points of view.</p> <p>Speaking: 1. Speak clearly and confidently. 2. Choose appropriate vocabulary/expression in various formal/informal situations.</p> <p>Reading: Relate a literary piece of writing to one's own experience.</p> <p>Writing: Express one's own thoughts, feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language. 2. Attempt using different techniques to make his/her writing more effective.</p> <p>Study Skills: Use resources from other language while speaking/writing in English. 2. Present information of a concise, lucid manner, and choose appropriate graphics to do so.</p> <p>Language Study: 1. Parts of Speech 2. Speech</p>	<p style="text-align: center;">1.4 Be Smart...!</p>	<p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p>	<p style="text-align: center;">Students Activity 1.</p> <p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>
<p style="text-align: center;">Week 4</p>	<p>Listening: Summarize a story, conversation, play informative speech or debate. 2. Reflect on what is heard/presented.</p> <p>Speaking: 1. Use complete sentences in speech, when required. 2. Use idiomatic expressions appropriately with ease and confidence.</p>	<p style="text-align: center;">1.5 His First Flight</p>	<p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p> <p style="text-align: center;">येथे क्लिक करा</p>	<p style="text-align: center;">Students Activity</p> <p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>

<p>Reading: 1. Identify verbosity, ambiguity, lack of organization, inconsistency disparity and other defects in written communication. 2. Learn about other cultures and develop a humanistic, liberal mindset..</p> <p>Writing: 1 Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills: 1. Plan a survey, carry it out and present the report and the findings in short. 2. Paraphrase a word/phrase.</p> <p>Language Study: 1. Parts of Speech 2. Vocabulary and word building</p>		<p>येथे क्लिक करा</p>	
--	--	---------------------------------------	--

ACTIVITY SHEET-1

SUBJECT- ENGLISH

STD - 10TH

TOPIC- UNIT-1

Q1. (A) Do as directed (Attempt any four)

1) Complete the following words by using correct letters (four words)

a) li_ten b) Enc_unter c) li_ht d) f_ght

2) Put the following words in alphabetical order (2 sets of words)

i) summary, danger, lockdown, moonlight

ii) bank, brilliant, book, brave

3) Punctuate the following (2 sentences)

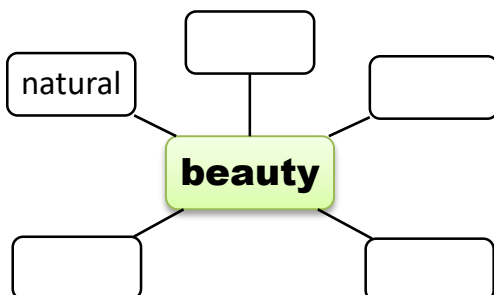
a) ga ga ga he cried begging her to bring him some food

b) but i still fondly remember that encounter of a special kind

4) Make four words (minimum of 3 letters each) using the letters in the word

‘Bankrupt’ 1)----- 2)----- 3)----- 4)-----

5) Write the related words as shown in the example

6) Complete the word chain of verb. Add four words, each beginning with the last letter of the previous word

Kill – 1)----- 2)----- 3)----- 4)-----

Q2. Read the poem 'Basketful of Moonlight'(page no 18) and write an appreciation of it with the help of the points given below:

- Title-
- Name of the poet-
- Rhyme scheme-
- Figure of speech (any 1)
- Theme / central idea (in 2 to 3 lines)-

Q 3. 1) Read the following headline and prepare a news report with the help of the given points :

School Celebrates the Independence Day

- Headline
- Date Line
- Intro / Lead line
- Short Continuing Paragraph
- Conclusion

Q4. Write a letter to your younger brother Ranjan, who is fond of taking junk food, warning him about the effects of such food. You are Rashmi, staying at Shanti Nivas, M.G. Road, Pune 1

Use the following points :

- 1) Younger brother like junk food
- 2) Prefer to eat outside food
- 3) Neglect the home cooked meal
- 4) like only noodles, burgers & pizzas.
- 5) Junk food is harmful for health.
- 6) No nutritional value & cause serious diseases.
- 7) Avoid such type of food.

WEEK	Learning Outcome	Name Of the Lesson	Learning Resource	Student Activity
Week 1	<p>Listening: 1. Note the pronunciation and usage of new words/expressions.</p> <p>Speaking: Sum up/paraphrase a given text. Understand the overall structure of a literary piece.</p> <p>Reading: Understand and appreciate use of literary devices of figures of speech, etc. 2. Judge/ find the authenticity /source of a piece of writing (Social media)</p> <p>Writing: 1.Prepare a conversation/dialogue individually. 2. Use quotations, idiomatic expressions, etc. appropriately in writing.</p> <p>Study Skills: 1. Identify and correct if necessary, the influence of mother tongue on his/her English.</p>	2.1 You Start Dying Slowly...	येथे क्लिक करा	<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none">1. Listen the poem from Diksha app.2. Read the poem and write new words from the poem. <p>Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>

	<p>2. Use the computer/internet for the purpose of translation /transcription.</p> <p>Language Study: 1 Parts of Speech 2. Figure of Speech and stylistic devices.</p>			
<p>Week 1</p>	<p>Listening: 1. Predict the next part of a narration, conversation, description and story. Speaking: Communicate displeasure, disagreement, difference of opinion politely but firmly. Reading: 1. Understand and appreciate wit and</p>	<p>2.2 The Boy Who Broke The Bank</p>	<p>येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा</p>	<p>Students Activity 1. Listen the poem from Diksha app. 1. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue.</p>

	<p>humour and writing. 2. Read literature for pleasure.</p> <p>Writing: Write correctly. (Avoiding mistakes in spelling, grammar, etc.)</p> <p>Study Skills: Revise (increasingly larger) chunks of information mentally.</p> <p>Language Study: 1.Punctuation 2.Sentence structure</p>		<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	
<p>Week 2</p>	<p>Listening: Analyse the content /argument being presented.</p>	<p>2.3 The Twins</p>		<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the poem from Diksha app. 2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and

	<p>Speaking: Explain a concept, problem.</p> <p>Reading: 1. Understand and appreciate wit and humour and writing. 2. Read literature for pleasure.</p> <p>Writing: 1. Expand on a theme. 2. Express one's own thoughts, feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language.</p> <p>Study Skills: Translate different types of informative texts and literary pieces from mother tongue into English and English into mother tongue.</p> <p>Language Study: 1. Figure of speech and stylistic devices. 2. Idioms and proverbs, usage.</p>			<p>write the meaning of the new words into mother tongue</p>
	<p>Listening: .Think critically about the information being presented.</p>		<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>Students Activity</p> <p>1. Listen the poem from Diksha app.</p>

<p>Week 2</p>	<p>Speaking: Describe things, people, situations, emotions, etc. in minute detail.</p> <p>Reading: Develop respect for one's identity as an Indian.</p> <p>Writing: Review and if necessary correct his/her own work as a matter of habit.</p> <p>Study Skills: Be aware of proper and responsible use of social media.</p> <p>Language Study: 1.Vocabulary and word-building 2. Sentence structure</p>	<p>2.4 An Epitome of Courage</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>
<p>Week 3</p>	<p>Listening: 1.Understand simple spoken English without any help (visual or other.)</p> <p>2.Summarize a story , conversation , play informative speech or debate</p> <p>Speaking: .1. Use complete sentences in speech, when required. 2. Make efforts to improve his/her own pronunciation and speech.</p> <p>Reading: 1. Understand and appreciate wit and humour and writing.</p>	<p>2.5 Book Review – Swami and Friends</p>	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>Students Activity</p> <p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>

	<p>2. Read literature for pleasure.</p> <p>Writing: Review a book/a film/ a TV programme/ a play, etc.</p> <p>Study Skills: Present information of a concise, lucid manner, and choose appropriate graphics to do so.</p> <p>Language Study: Sentence structure, Idioms and proverbs, usage.</p>			
--	--	--	--	--

Subject	Period	Name of the Topic	Statement of Competencies	Source of Teaching Learning	Student's Activity
English	Sept. week 3	2.6 World Heritage	<p>Listening: Predict the next part of a narration, conversation, description and story.</p> <p>Speaking: Communicate displeasure ,disagreement, difference of opinion politely but firmly</p> <p>Writing: 1.Relate and evaluate the information against one's previous knowledge and develop further insight. 2. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills: Use reference materials such as</p>	येथे क्लिक करा	<p>Students Activity</p> <p>1.Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem.</p> <p>3. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue</p>

			<p>different dictionaries, encyclopaedia's, etc. effectively</p> <p>Language Study:</p> <p>1. Sentence structure 2. Vocabulary and word building.</p>		
		Live English	<p>Study Skills: 1. Use facilities like online applications, know how to make online payments, create a blog. Etc.</p> <p>2. Be aware of proper and responsible use of social media.</p>		
English	Week 4	<p>Book Review ...</p> <p>Tips for Reading</p> <p>Writing a Review</p> <p>Pg. No. 73</p>	<p>Writing:</p> <p>1) Write correctly. (avoiding mistakes in Spelling, grammar, etc.)</p> <p>2) Write coherently and precisely while Responding to questions. Review and if necessary correct his/her own work as a matter of habit.</p> <p>3) Write formal letters and applications in the expected format, as well as Informal letters. Review a book/a film/ a TV programme/ a play, etc.</p>	Click here	<p>Students Activity 1.</p> <p>1. Listen the part of a lesson from Diksha app</p> <p>2. Read the text again.</p> <p>3. Find the difference between skimming and scanning from online resources.</p> <p>4. Skimming and scanning of your lesson Unit no. 1.4</p> <p>5. Write a review of any Book. You can select a book from Mother Tongue too.</p>

			<p>Study Skills: Present information of a concise, lucid manner, and choose appropriate graphics to do so.</p> <p>Language Study: Sentence structure, Idioms and proverbs, usage.</p>	
	Week 4	<p>Page No. 81, 82.</p> <p>Write the difference, using 'not only but also' and 'as well as', 'No sooner', Prepare a 'tourism leaflet'</p>	<p>Writing: 1. Compare and contrast: one's own experiences with those of others.</p> <p>2. Appreciate and/or critically examine programmes, films, etc. available through mass media/internet, etc.</p> <p>3. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills:</p> <p>Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedias, etc. effectively</p> <p>Language Study: 1. Parts of Speech</p> <p>2. Sentence structure.</p>	<p>Students Activity:</p> <p>1. Write the differences between Role of the Doctors and Role of the Teacher.</p> <p>2. Write the differences between roles of world heritage and Cultural Heritage.</p> <p>3. Write a Paragraph ... the ways to preserve 'World Heritage Sites'</p> <p>4. Rewrite the sentences using 'not only but also', 'as well as', 'No sooner'</p> <p>5. Write a tourist leaflet.</p>
	Week 4	<p>Dialogue Writing</p>	<p>Writing: Prepare a conversation / dialogue individually.</p> <p>2. Express one's own thoughts, feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language.</p>	<p>Students Activity:</p> <p>1. Write a Dialogue between you and your parents about How to Achieve Success pg. No.66</p> <p>2. Dialogue between you and a successful person</p>

			<p>3. Compare and contrast: one's own experiences with those of others.</p> <p>4. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>5. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills:</p> <p>1. Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedias, etc. effectively</p> <p>2. Use resources from other languages while speaking / writing in English.</p> <p>Language Study:</p> <p>1. Sentence structure.</p>	<p>who is a disabled. You can take support of the hints provided.</p> <p>(a) Introduction/welcome/greetings</p> <p>(b) Congratulating/honouring</p> <p>(c) Cause/reason for the disability</p> <p>(d) Decision/plan/organization / implementation</p> <p>(e) Idols in life.</p> <p>(f) Parents/ friends - support if any.</p> <p>(g) Success stories/accomplishments</p> <p>(h) Conclusion/ final message if any</p> <p>3. Complete the Word Chain of ...</p> <p>Write 4 words of each type given in the bracket ending with the last letter of the word.</p> <p>A. Cruel (adjectives)</p> <p>B. Medicine (Noun)</p> <p>C. Grow (verbs)</p> <p>D. Physics (anyway)</p>
--	--	--	--	--

	<p>Week 4</p>	<p>Live English</p>	<p>Writing :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Use facilities like online applications, know how to make online payments, create a blog, etc. 2. Be aware of proper and responsible use of social media. 3. Use the computer/internet for the purpose of translation /transcription. 4. Prepare a presentation with the help of a computer. 5. Appreciate and/or critically examine programmes, films, etc. available through mass media/internet, etc. 7. Write independently and creatively using different formats. <p>Study Skills:</p> <p>Remember and recall necessary information (and the way it is organized) with the help of personal notes.</p> <p>Language Study:</p> <p>Sentence structure</p>		<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Make a power point presentation on “Types of Sentences “ <p>Add text, design, pictures, transitions and other effects.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Follow the tips given on pg. No. 85 3. Make a ppt on “Simple ways to become Successful” 4. Make a short ppt for How to use English effectively. <p>You can use the Rule of PowerPoint</p> <p>created way back in 2005 by Guy Kawasaki</p>
--	----------------------	---------------------	---	--	---

Activity Sheet -2

Sub- English Std- 10th Topic- Unit-2

Q1 Read the given extract and complete the activities:

A1 .Simple Factual Activities:

1) State if these pieces of advice by the poet are Right or Wrong:

- i) Appreciate your own good qualities. -----
- ii) You should skill your self-esteem. -----
- iii) Be a slave of your bad habits. -----
- iv) Don't bother to change the routine. -----

2) Complete the given sentences.

- i) If you do not appreciate yourself.....
- ii) You become a slave of your habits by.....

If you do not travel,
If you do not read,
If you do not listen to the sounds of life,
If you do not appreciate yourself.
You start dying slowly...

When you kill your self-esteem;
When you do not let others help you.
You start dying slowly...

A2. Comprehensive Activity:

1) What things can lead to slow death?
Ans:-----

2) How can we protect our self-esteem?
Ans:-----

A3. Poetic Device question:

1) Identify and name the figure of the speech for the following line.
‘You start dying slowly...’
Ans: -----

2) Write the rhyming words for the following from the extract:

Q 2. Read the following passage and do the activities:

A1) Name the following:

- i) The body which can exclude a site from World Heritage list -----
- ii) Tentative List is included on the - -----

There are five steps in becoming a World Heritage Site, the first of which is for a country or State Party to take an **inventory** of its significant cultural and natural sites. This is called the Tentative List and it is important because nominations to the World Heritage List will not be considered unless the nominated site was first included on the Tentative List. Next, countries are then able to select sites from their Tentative Lists to be included on a Nomination File. The third step is a review of the Nomination File by two Advisory Bodies consisting of the International Council on Monuments and Sites and the World Conservation Union, who then make **recommendations** to the World Heritage Committee. The World Heritage Committee meets once a year to review these recommendations and decide which sites will be added to the World Heritage List. The final step in becoming a World Heritage Site is determining whether or not a nominated site meets at least one of ten selection criteria. If the site meets these **criteria**, it can then be **inscribed** on the World Heritage List. Once a site goes through this process and is chosen, it remains the property of the country on whose **territory** it sits, but it also

A2) Arrange the following sentences as per their occurrence in the passage:

- i) Inclusion of the name of a site from the tentative list to the nomination file.
- ii) Inclusion of the name of site for the nomination in a tentative list after an inventory in the country or the state.
- iii) Decision of the World Heritage Committee after review of the nominated file.
- iv) A review of the file included by the advisory bodies.

3. Write antonyms for the following:

- i) final x
- ii) artificial x
- iii) insignificant x
- iv) final

4. Do as directed:

i) State Party to take an inventory of its significant cultural and natural sites.

(Underline the Infinitive)

ii) Countries are then able to select sites from their Tentative Lists.

(Add a question tag)

5. Personal Response:

According to you, why should we preserve the World Heritage Sites?

Q.3 Letter writing.

A1 or A2 Do any one of the following.

Suppose you are Rajendra / Rani Dixit. Read the advertisement given below it and attempt any one of the letters given below it.

Creative Minds	
Summer Camp	
<ul style="list-style-type: none">➤ Spoken English.➤ Social Activities.➤ Developing personalities.➤ Sports➤ Improve the hidden qualities	<p>The organiser, Mr. Juvekar R.S. Veer Savarkar Chowk,</p>

OR

A1. Informal Letter:
Write a letter to your friend telling him about the summer camp and your desire to join it. Tell him the advantages of the summer camp

A2. Formal Letter:
Write a letter to the organiser asking him about your requirements and enquiring about the summer camp.

Q 4 Dialogue Writing.

1) Prepare a dialogue from the jumbles sentences.

A: Hi! I am fine. How are you?

B: Hello! Amit how are you?

A: I am also very fine

B: Would you like to accompany with me?

2) Complete the following dialogue.

A: Do you know Sachin Tendulkar?

B: -----

A: What do you know about him?

B: -----

3) Write a dialogue of minimum six meaning exchanges between **Headmaster and a Student about new admission in school.**

Unit 3**Month - October 2021****Subject-English**

Subject	Period	Name of the Topic	Statement of Competencies	Subject	Student Activity
English	Week 1	3.1 If...	<p>Listening:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Understand implied meaning. 2. Appreciate an effective presentation, understand what makes it effective. <p>Speaking:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Articulate one's ideas cogently. 2. Discuss/talk about the characters, situations, plots, themes, etc. of a literary piece. <p>Reading: Understand the overall structure of a literary piece.</p> <p>Writing: 1. Write formal letters and applications in the expected format, as well as informal letters.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Write independently and creatively using different formats. <p>Study Skills: 1. Compile lists of useful words, expressions, idioms, definitions, formulas, etc.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Remember and recall necessary information (and 	<p>Click here -1</p> <p>Click here -2</p> <p>Click here 3</p>	<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the poem summary from Diksha app. 2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue' 3. Write Your Strengths and weaknesses. Take the help from pg.no. 86. 4. Write the meaningful sentences e.g. If you read books, you will gain knowledge. 5. Write the appreciation of the poem. 6. Read the poem and try to explain it in your mother to your parents or friends.

			<p>the way it is organized) with the help of personal notes.</p> <p>Language Study:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Figures of Speech and stylistic devices. 2. Sentence structure 		
	Week 1	Formal /Informal Letter writing	<p>Reading: 1. Attempt using different techniques to make his/her writing more effective.</p> <p>2. Use quotations, idiomatic expressions, Etc. appropriately in writing.</p> <p>Writing: 1. Write formal letters and applications in</p>	<p>Click here <u>1</u></p> <p>Click here <u>-2</u></p> <p>Click here <u>-3</u></p>	<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Write a letter to your parents, thanking them for advising you, when you were in a confused state of mind. Cover up the following points in the body of the letter. <ol style="list-style-type: none"> a. Your problem and confusion.

			<p>the expected format, as well as informal letters.</p> <p>2. Express one’s own thoughts, feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language.</p> <p>3. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills:</p> <p>1. Sentence structure</p> <p>2. Punctuation.</p> <p>3. Idioms and proverbs, usage.</p>	<p>b. The advice of your parents.</p> <p>c. How you followed their advice.</p> <p>d. How the problem got solved.</p> <p>e. Your deep gratitude to them.</p> <p>2. Write a letter to your Grandparents about to take care in this Pandemic</p> <p>3. Write a letter to your Friend guiding him/her about the studies. You can share your study experience with him/her.</p> <p>4. Write a Thanks giving letter to the Corona Warrior. Express your gratitude.</p> <p>5. Just add 5 different Topics of each formal and informal letter for ex.</p> <p>a. about health</p> <p>b. about good friend</p> <p>c.....</p> <p>d.....</p> <p>e.....</p>
--	--	--	--	--

	<p style="text-align: center;">Week 2</p>	<p style="text-align: center;">3.2</p> <p style="text-align: center;">A Lesson in Life from a Beggar</p>	<p>Listening: 1. Predict the next part of a narration, conversation, description and story.</p> <p>2. Think critically about the information being presented.</p> <p>Speaking:</p> <p>1. Communicate displeasure, disagreement, difference of opinion politely but firmly.</p> <p>Reading:</p> <p>1. Understand and appreciate wit and humour and writing.</p> <p>2. Read literature for pleasure.</p> <p>Writing: Write correctly. (Avoiding mistakes in spelling, grammar, etc.)</p> <p>Study Skills: Revise (increasingly larger) chunks of information mentally.</p> <p>Language Study: 1. Punctuation 2.Sentence structure</p>	<p style="text-align: center;">Click here -1</p>	<p style="text-align: center;">Students Activity.</p> <p>1. See the part of a short film from Diksha app.</p> <p>2. Read the Prose and write new words from the. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. Find the antonym for the words.</p> <p>optimistic, frowned</p> <p>hell, unhappy</p> <p>disrespect, unimportant drizzle , ugly , new , lie</p> <p>3. Write the summary of the story.</p> <p>4. Write about Meena’s changed attitude towards life.</p> <p>4. Underline and Make a list of the statements with punctuation mark from the lesson. Name of the punctuation mark used in the statements.</p>
	<p style="text-align: center;">Week 3</p>	<p style="text-align: center;">3.3</p> <p style="text-align: center;">Stopping by Woods on a Snowy Evening</p>	<p>Listening: Analyse the content /argument being presented.</p> <p>Speaking: Explain a concept, problem.</p> <p>Reading: 1. Understand and appreciate wit and humour and writing. 2. Read literature for pleasure.</p>	<p style="text-align: center;">Click here -1</p> <p style="text-align: center;">Click here -2</p> <p style="text-align: center;">Click here 3</p>	<p style="text-align: center;">Students Activity</p> <p>1. Listen the poem from Diksha app.</p> <p>2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new</p>

			<p>Writing: 1.Expand on a theme. 2.Express one’s own thoughts , feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language</p> <p>Study Skills: Translate different types of informative texts and literary pieces from mother tongue into English and English into mother tongue.</p> <p>Language Study: 1.Figure of speech and stylistic devices. 2. Idioms and proverbs, usage.</p>		<p>words into mother tongue’.</p> <p>3. Write the rhyming scheme of every stanza.</p> <p>4.Give your own rhyming words for the following,</p> <p>(a) house - (d) wind -</p> <p>(b) woods - (e) dark -</p> <p>(c) easy - (f) watch –</p> <p>5.Prepare a set of 10 questions each , for an interview of following people-</p> <p>(a) a person who has just returned from a trek in the woods</p> <p>(b) a person who has recently scaled Mt. Everest.</p>
	Week 3	<p>Write a paragraph, Expand the theme.</p>	<p>Speaking: Describe things, people, situations, emotions, etc. in minute detail.</p> <p>Writing :1. Express one’s own thoughts, feelings, emotions and ideas coherently and effectively using appropriate language.</p> <p>2. Compare and contrast: one’s own experiences with those of others.</p> <p>3. Write independently and creatively using different formats.</p>	<p>Click here -1</p> <p>Click here -2</p>	<p>Students Activity</p> <p>1. Listen the video from Diksha app.</p> <p>2. Write a paragraph on “How to Achieve Success in Life.”</p> <p>Read the following points and expand them each in 2/3 lines.</p> <p># proper guidance</p> <p># dedication</p> <p># following examples of successful people</p>

			<p>Study Skills: 1. Compile lists of useful words, expressions, idioms, definitions, formulas, etc.</p> <p>2. Remember and recall necessary information (and the way it is organized) with the help of personal notes.</p> <p>Language Study: 1.Vocabulary and word-building 2. Sentence structure</p>		<p># sacrifice# planning, confidence,</p> <p># hard work, setting goal,</p> <p># never give up attitude.</p> <p>3. Expand the theme in a write - up of about 20 lines.</p> <p>‘Books are our real friends’</p> <p>You can use the points given on the page no. 54.</p> <p>4. Expand the given themes- Make use of this support/hints from page no.66.</p> <p>(a) If you fall ill during your final exam. -</p> <p>(b) If you meet a disabled person who</p> <p>(c) If your friend is in trouble. -</p> <p>(d) If you meet a great person like –</p> <p>4. Write a dairy every day for 15 days .Write your activities for every day in short for a week, plan your studies, set your target for that day/week.</p>
	Week 4	3.4 Let’s March! Part I	<p>Listening: 1.Understand simple spoken English without any help (visual or other.) 2.Summarize a story , conversation , play</p>	Click here	<p>Students Activity:</p> <p>1. Listen the part of a lesson from Diksha app.</p>

			<p>informative speech or debate</p> <p>Speaking:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Use complete sentences in speech, when required. 2. Make efforts to improve his/her own pronunciation and speech. <p>Reading: 1. Understand and appreciate wit and humour and writing.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Read literature for pleasure. <p>Writing: Review a book/a film/ a TV programme / a play, etc.</p> <p>Study Skills: Present information of a concise, lucid manner, and choose appropriate graphics to do so.</p> <p>Language Study: Sentence structure, Idioms and proverbs, usage.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Read the poem and write new words from the poem. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. Find the synonym for the words. 3. Mention the social issues highlighted by Kailash Satyarthi in his speech. One social issue. E.g. Child labour..., and.... 4. Read the lesson again and complete following sentence as many ways as you can..... <p>*The aim in life of Kailash Satyarthi is that every child is free....</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Write any 2 efforts that you can make to enrol deprived children/ out of school children into a school. <p>For e.g. I will persuade parents of such children to send them to school.</p>
	Week 4	<p>3.4</p> <p>Let's March!</p> <p>Part II</p>	<p>Listening: Predict the next part of a narration, conversation, description and story.</p> <p>Speaking: Communicate displeasure, disagreement, difference of opinion politely but firmly</p> <p>Writing: 1. Relate and evaluate the information against one's previous</p>	<p>Students Activity</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Listen the part of a lesson from Diksha app 2. Read the Prose and write new words from the. Try to use dictionary and write the meaning of the new words into mother tongue. Find the synonym for the words.

			<p>knowledge and develop further insight.</p> <p>2. Write independently and creatively using different formats.</p> <p>Study Skills: Use reference materials such as different dictionaries, encyclopaedias, etc. effectively</p> <p>Language Study: 1. Sentence structure</p> <p>2. Vocabulary and word building.</p>	
--	--	--	--	--

Activity Sheet -3

Sub- English Std- 10th Topic- Unit - 3

Q1. Read the following passage and do the activities.

A1. Write whether the following statements are True or false.

- i) The answer of cobbler made to Kailash Satyarthi happy.
- ii) Governments must make child-friendly policies.
- iii) The cobbler boy was a student of school.
- iv) The teacher had no answer to Kailash Satyarthi question.

Friends, we can do this. Governments must make child -friendly policies, and invest in education and young people. Businesses must be more responsible, accountable and open to innovative partnerships. Intergovernmental agencies must work together to accelerate action. Global civil society must rise above the business-as-usual and fragmented agendas. Faith leaders and institutions, and all of us must stand with our children.

We must be bold, we must be ambitious, and we must have the will. We must keep our promises.

Over fifty years ago, on the first day of my school, I met a cobbler boy, my age sitting outside the gate of my school. I asked my teachers: “Why is he working outside? Why is he not with us in the school?” My teachers had no answer. One day, I gathered the courage to

A2 Who said to whom?

Sentences	Who said?	To whom?
a) "Why is he working outside?"
b) "We are born to work."

A3. Complete the following table.

Verb	Noun	Adjective
-----	Education	-----
Innovate	-----	-----

A4. Do as directed.

- 1) We can do this. (Rewrite using 'able to')
- 2) Business must be more responsible, accountable and open to innovative partnership. (Rewrite using modal auxiliary showing advice)

A5. Personal Response.

What, according to you, is the biggest challenge of our country?

Q2. Read the following stanza and do the activities.

A1. Complete the following lines by choosing correct alternatives.

- i) The poet is passing through-----
a) Woods B) field c) village
- ii) The poet is riding on -----
a) camel b) cycle c) horse
- iii) The lake mention in the poem is -----
a) frozen b) deep c) dry

iv) The time of day mentioned in the poem is -----

- a) morning b) afternoon c) evening

Whose woods these are I think I know.
His house is in the village, though;
He will not see me stopping here
To watch his woods fill up with snow.

A2. Find out line/ lines from the stanza as a proof for the following explanation.

- 1) There is no one to catch the speaker trespassing.
- 2) His horse seems anxious to keep going.

A3. Match the words given in group 'A' with their meaning in group 'B'

Sr. No	Group 'A'	Group 'B'
1	Woods	Strange
2	Queer	Jungle
		Deep

Q.4 Verbal to Non-Verbal:

Read the following information and present it in the tree diagram. Give a title suitable to it:

There are many different kinds of musical instruments. They are divided into three main classes according to the way that they are played. Some instruments are played by blowing air into them. These are called wind instruments. Some of these are said to be of the woodwind family. Examples of woodwind instruments are the flute, the clarinet and the horn. There are also various other wind instruments such as the mouth-organ and the bagpipes. Some instruments are played by banging or striking them. Instruments like this are called percussion instruments. The last big groups of musical instruments have strings. There are two kinds of stringed instruments. Examples are the harp and the guitar, the violin and the cello.

इयत्ता – दहावी

विषय – विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
जून	1 जुलै ते 15 जुलै	विज्ञान 1 कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 4				
		चाचणी 1				
		विज्ञान 2 कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 5				
		चाचणी 1				
जुलै	16 जुलै ते 30 जुलै	विज्ञान 1 कृतिपत्रिका क्रमांक 5 ते 8				
		चाचणी 2				
		विज्ञान 2 कृतिपत्रिका क्रमांक 6 ते 10				
		चाचणी 2				
	31 जुलै ते 14 ऑगस्ट	विज्ञान 1 कृतिपत्रिका क्रमांक 9 ते 11				
		चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
		विज्ञान 2 कृतिपत्रिका क्रमांक 11 ते 15				
		चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
ऑगस्ट	3	1. गुरुत्वाकर्षण	प्रस्तावना	गुरुत्वाकर्षण व गतीच्या संबंधांवरून विविध	https://bit.ly/3yejWnL	इंटरनेटवर न्यूटनचा चरित्रात्मक व्हिडिओ शोधून पहा.
ऑगस्ट	3		बल व गती	घटनांमागील शास्त्रीय कारणमीमांसा स्पष्ट	https://bit.ly/2WM6AkI	विविध ग्रहांच्या गुरुत्वीय बलांची माहिती गोळा करा.
ऑगस्ट	3		वर्तुळाकार गती व अभिकेंद्री बल	करता येणे. गुरुत्वाकर्षण व गती संबंधावरील मांडणी करून त्या आधारे विविध गणितीय	https://bit.ly/3lmANRy	एखादा दोरा घेऊन एका टोकाला खोडरबर बांधा. दुसरे टोक हातात धरून गोफणीप्रमाणे फिरवा. बोटांना जाणवणाऱ्या बलाचा अनुभव घ्या. गती वाढवल्यास बलावर कोणता परिणाम होतो ते वहीमध्ये नोंदवा.
ऑगस्ट	3		केप्लरचे नियम	उदाहरणे सोडवता येणे.	https://bit.ly/3C83IEo	https://youtu.be/OmaahsJQOJE या

					लिक वरील व्हिडिओ पाहून लंबवर्तुळाची रचना करून पहा. कागदाचा शंकू तयार करून आकृती 1.3 मध्ये दाखविल्याप्रमाणे कापा व तयार झालेल्या लंबवर्तुळाचे निरीक्षण करा.
ऑगस्ट	3		न्युटनचा वैश्विक गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत	https://bit.ly/37e64Ov	न्युटनचा वैश्विक गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत लिहा व आकर्षण बल F काढण्याचे सूत्र वहीमध्ये लिहून समजावून घ्या.
ऑगस्ट	3		एक समान वर्तुळाकार गती / अभिकेंद्री बलाचे परिणाम	https://bit.ly/37gYbHY	अभिकेंद्री बल आणि कक्षेची त्रिज्या यांचा संबंध दर्शविणारी गणिती पद्धत समजून घेऊन वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		सोडविलेली उदाहरणे	https://bit.ly/3zV63v4	सोडवलेले उदाहरण समजून घेऊन पाठाच्या शेवटी दिलेली संबंधित उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.
ऑगस्ट	3		उदाहरण 2	https://bit.ly/3lkYcmw	सोडवलेले उदाहरण समजून घेऊन पाठाच्या शेवटी दिलेली संबंधित उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.
ऑगस्ट	3		पृथ्वीचे गुरुत्वीय बल (उदाहरण)	https://bit.ly/3rNtR1Q	पृथ्वी आणि इतर ग्रह गुरुत्वीय बल यांची तुलना दर्शविणारा तक्ता तयार करा. सोडवलेले उदाहरण वहीमध्ये लिहून घ्या.
ऑगस्ट	3		पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरील गुरुत्व त्वरणाचे (g) मूल्य	https://bit.ly/3C8qnv2	पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरील गुरुत्व त्वरणाचे (g) मूल्य दर्शविणारे सूत्र वहीमध्ये लिहा. सूत्रातील प्रत्येक राशीचे एकक वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		'g' च्या मुल्यात होणारे बदल	https://bit.ly/2Vbe9ks	पृथ्वीच्या आत जात असताना g चे मूल्य कमी होत जाते हे सूत्राच्या आधारे वहीमध्ये स्पष्ट करा.
ऑगस्ट	3		वस्तुमान व वजन	https://bit.ly/3jgxQiQ	वजन ही सदिश तर वस्तुमान ही अदिश राशी हे उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. वजन आणि वस्तुमान यांची एकके वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	3		मुक्तपतन	https://bit.ly/3lqqEDx	पेनचे टोपण आणि रबरी चेंडू समान उंचीवरून खाली सोडून निरीक्षण करा. दोहोपैकी कोणती

						वस्तू आधी पोहोचते? अशीच कृती वेगवेगळ्या वस्तुमानाच्या वस्तू वापरून करा.
ऑगस्ट	3		उदाहरण 2		https://bit.ly/3foeBTA	सोडवलेले उदाहरण समजून घेऊन पाठाच्या शेवटी दिलेली संबंधित उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.
ऑगस्ट	3		गुरुत्वीय स्थितीज ऊर्जा		https://bit.ly/3rRdD7o	https://phet.colorado.edu/sims/html/gravity-force-lab-basics/latest/gravity-force-lab-basics.en.html या लिंक वर जाऊन संबंधित सिम्युलेशनचा सराव करा.
ऑगस्ट	3		मुक्तीवेग		https://bit.ly/3yiBOhe	पृथ्वीच्या गुरुत्वीय बलावर मात करण्यासाठी लागणारा मुक्तीवेग काढण्याचे सूत्र कसे मिळवाल ते लिहा.
ऑगस्ट	3		m वस्तुमान असलेल्या वस्तूची ऊर्जा		https://bit.ly/3C79gtp	m वस्तुमान असलेल्या वस्तूची ऊर्जा दर्शविणारी गणितीय मांडणी वहीमध्ये लिहून घ्या.
ऑगस्ट	3		घटक चाचणी	1) केप्लरचे नियम लिहा. 2) न्यूटनचा वैश्विक गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत लिहा त्यावरून गुरुत्वीय आकर्षण बलाचे सूत्र लिहा. 3) जर एका ग्रहावर एक वस्तू 5m वरून खाली येण्यास 5 सेकंद घेत असेल तर त्या ग्रहावरील गुरुत्व त्वरण किती? 4) पृथ्वीच्या पृष्ठभागापासून वर जाताना गुरुत्व त्वरण (g) चे मूल्य कमी होत जाते. कारण द्या. 5) एका वस्तूचे वस्तुमान व पृथ्वीवरील वजन अनुक्रमे 5 kg व 49 N आहेत. जर चंद्रावर g चे मूल्य पृथ्वीच्या एक षष्ठांश असेल तर त्या वस्तूचे वस्तुमान व वजन चंद्रावर किती असेल? 6) न्यूटनचा वैश्विक गुरुत्वाकर्षणाचा सिद्धांत लिहा. 7) पृथ्वीवर मुक्त पतन का होऊ शकत नाही? 8) गुरुत्व त्वरणाची व्याख्या लिहून पृथ्वीच्या पृष्ठभागावरील गुरुत्व त्वरणाचे सरासरी मूल्य लिहा.		
ऑगस्ट	3		स्वाध्याय 1		स्वाध्याय कमांक 1 साठी क्लिक करा. https://bit.ly/3CqebWE	
ऑगस्ट	4	1. आनुवंशिकता व उत्क्रांती	आनुवंशिकता व उत्क्रांती	1.अनुवंशासंदर्भात शास्त्रीय माहितीचे	https://bit.ly/3fl7njg	https://youtu.be/o-6JXLYS-k या लिंकवर जाऊन अधिक माहिती मिळवा.

ऑगस्ट	4	डी. एन.ए. - 1	विश्लेषण करून नवीन निर्माण करता येणाऱ्या	https://bit.ly/3rLL0lu	https://youtu.be/zwibgNGe4aY या लिंकवर जाऊन अधिक माहिती मिळवा.
ऑगस्ट	4	डी. एन.ए. - 2	संकरित प्रजाती विषयी मते मांडणे.	https://bit.ly/2TOeFnT	https://youtu.be/mcEV3m9SG9M या लिंकवर जाऊन अधिक माहिती मिळवा.
ऑगस्ट	4	डी. एन.ए. - 3	2. सजीवांची उत्क्रांतीविषयक माहिती	https://bit.ly/2VrXicR	https://youtu.be/DwAFZb8juMQ या लिंकवर जाऊन अधिक माहिती मिळवा.
ऑगस्ट	4	डी. एन.ए व आर. एन.ए	जाणून सजीवांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करता येणे.	https://bit.ly/2TPpKFp	वर दिलेल्या लिंकवर जाऊन संबंधित व्हिडिओ बघा व संकल्पना समजून घ्या.
ऑगस्ट	4	प्रतिलेखन, भाषांतरण व स्थानांतरण		https://bit.ly/3if9ImS	उत्क्रांतीची संकल्पना तुमच्या शब्दात वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	उत्परिवर्तन		https://bit.ly/3lpCDBg	उत्क्रांतीविषयक पुरावे स्पष्ट करून वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	उत्क्रांती		https://bit.ly/3lmXp4l	डार्विनचा नैसर्गिक निवडीचा सिद्धांत 2 उदाहरणांसह स्पष्ट करून वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	उत्क्रांतीचे पुरावे		https://bit.ly/37jiaWo	लॅमार्कवाद म्हणजे काय ? 2 उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	पुराजीव विषयक पुरावे,		https://bit.ly/3xkiVJF	आनुवंशिकता म्हणजे काय ? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा
ऑगस्ट	4	डार्विनचा नैसर्गिक निवडीचा सिद्धांत		https://bit.ly/3ljkN2L	अवशेषांगे म्हणजे काय ते सांगून मानवी शरीरातील 3 अवशेषांगांची नावे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	जातीउद्भव		https://bit.ly/3rMevtP	प्रतिलेखन, भाषांतरण व स्थानांतरण यांच्या व्याख्या वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4	घटक चाचणी	1) शास्त्रीय कारणे लिहा. a) आईवडिलांचे काही गुणधर्म त्यांच्या अपत्यात येतात. b) पेरीपॅटस हा अॅनेलिडा व संधिपाद प्राणी या दोघांना जोडणारा दुवा आहे. 2) फरक स्पष्ट करा : सूत्री विभाजन व अर्धसूत्री विभाजन 3) आनुवंशिकीचे फायदे कोणते आहेत?		

				4) उत्क्रांतीचे पुरावे कोणते आहेत त्यांची नावे लिहा. 5) कार्बनी वयमापन म्हणजे काय ? त्याचा उपयोग कोठे करतात? 6) उत्परिवर्तनामुळे कोणत्या जनुकीय विकृती निर्माण होतात?		
ऑगस्ट	5	2. मूलद्रव्यांचे आवर्ती वर्गीकरण	मूलद्रव्यांचे आवर्ती वर्गीकरण	मूलद्रव्यांच्या मांडणीचे निकष स्पष्ट करून त्यांचे स्थान स्पष्ट करता येणे	https://bit.ly/2Vte9vS	डोबेरायनरची त्रिके, न्यूलँडच्या अष्टकाचा नियम, मेंडेलिव्हचे आवर्ती नियम, आधुनिक आवर्ती नियम वहीमध्ये लिहून त्याचे वाचन करा.
ऑगस्ट	5		मूलद्रव्यांचे आवर्ती वर्गीकरण		https://bit.ly/3xjhU4n	मेंडेलिव्ह च्या आवर्तसारणीतील त्रुटी आधुनिक आवर्तसारणीत कशा दूर झाल्या ते उदाहरणासह स्पष्ट करून वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	5		मूलद्रव्यांची वर्गीकरण - प्रस्तावना		https://bit.ly/3zRWBsu	मूलद्रव्ये व संयुग यांच्या रेणूंमध्ये काय फरक असतो? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	5		डोबेरायनरची त्रिके		https://bit.ly/37eOc66	पुढे दिलेला गट हा डोबेरायनरचा त्रिके आहे का ते स्पष्ट करा. Ca (40.1), Sr(87.6), Ba(137.3)
ऑगस्ट	5		सांगा पाहू		https://bit.ly/3ihN9IK	पाठ्यपुस्तकातील पान न 16 वरील सांगा पाहू ही कृती वहीमध्ये लिहून पूर्ण करा.
ऑगस्ट	5		न्यूलँड्सच्या अष्टकाचा नियम		https://bit.ly/2WGbnEh	न्यूलँड्सच्या अष्टकाचा नियमाच्या त्रुटी उदाहरणांसह स्पष्ट करून वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	5		मेंडेलिव्हची आवर्त सारणी रचना		https://bit.ly/3zZOFPp	पाठ्यपुस्तकातील पान न 19 वरील विचार करा या कृतीतील प्रश्नांची उत्तरे वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	5		परिचय शास्त्रज्ञाचा - मेंडेलिव्ह		https://bit.ly/3jhgQCB	मेंडेलिव्हच्या आवर्तसारणीचा उपयोग करून पुढील मूलद्रव्यांच्या ऑक्साइडची रेणुसूत्रे काय असतील ते वहीमध्ये लिहा. Na, Si, Ca, C, Rb , P, Ba, Cl, Sn
ऑगस्ट	5		मेंडेलिव्ह आवर्तसारणीतील त्रुटी		https://bit.ly/37gLa13	मेंडेलिव्हच्या आवर्तसारणीच्या त्रुटी लिहा व ते उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	1		आधुनिक आवर्त		https://bit.ly/2WMQ58	मेंडेलिव्हची आवर्तसारणी व आधुनिक

			सारणी- दिर्घरूप		7	आवर्तसारणी यातील फरक वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		आधुनिक आवर्तसारणीची रचना		https://bit.ly/3rNsjUN	आधुनिक आवर्तसारणीतील 4 खंडांविषयी माहिती वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	1		गण व इलेक्ट्रॉन संरूपण		https://bit.ly/3C9dJf5	खालील मूलद्रव्यांचे इलेक्ट्रॉन संरूपण लिहून ते कोणत्या गणात मोडतात ते वहीमध्ये लिहा. (कंसात - अणुअंक)- Mg (13), Be (4), F(9), O (8), Ne(10)
सप्टेंबर	1		आवर्त आणि इलेक्ट्रॉन संरूपण		https://bit.ly/3A5pb9X	खालील मूलद्रव्यांचे इलेक्ट्रॉन संरूपण लिहून ते कोणत्या आवर्तात मोडतात ते वहीमध्ये लिहा. (कंसात - अणुअंक)- Si (14), Li (3), P(15), O (8), Ne(10)
सप्टेंबर	1		आवर्ती कल - संयुजा		https://bit.ly/3A2dRel	पहिल्या 20 मूलद्रव्यांचे इलेक्ट्रॉन संरूपण व त्यांची संयुजा वहीमध्ये लिहा
सप्टेंबर	1		अणू आकारमान		https://bit.ly/3C85fVy	आधुनिक आवर्तसारणीमध्ये डावीकडून उजवीकडे जाताना अणुत्रिज्या कमी होत जाते. ते उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	1		धातू व अधातू गुणधर्म		https://bit.ly/3fjPEIE	Al(13), Si(14), Na(11) , Mg(12) , S(16) यांच्यापैकी सर्वाधिक धातू गुणधर्म असलेले मूलद्रव्य कोणते ते स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	1		जरा डोके चालवा, हॅलोजन कुलातील प्रवणता		https://bit.ly/3zVgoqM	हॅलोजन कुलातील सर्व सदस्य मूलद्रव्यांची अणुसंरचना रेखाटा. त्यांच्या अणुसंरचनेतील साम्ये आणि फरक यांचे निरीक्षण करा.
सप्टेंबर	1		घटक चाचणी	प्र. 1 शास्त्रीय कारणे लिहा. a) मेंडेलीव्हने आवर्तसारणीमध्ये काही जागा रिक्त ठेवल्या होत्या. b) गणांत वरून खाली जाताना धातू गुणधर्म वाढत जातो. प्र. 2) A या मूलद्रव्याचे इलेक्ट्रॉन संरूपण 2,8,1 असे आहे यावरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ) A या मूलद्रव्याचा अणुअंक किती ?		

				<p>आ) हे मूलद्रव्य कोणत्या गणांत आहे?</p> <p>प्र. 3) खाली दिलेल्या मूलद्रव्यांचे धातू व अधातू गटांत वर्गीकरण करा. S, Mg, Al, P, N, Na</p> <p>प्र. 4) एका मूलद्रव्याचे इलेक्ट्रॉन संरूपण 2, 8, 2 असे आहे. यावरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. अ. या मूलद्रव्याचा अणुअंक किती? आ. या मूलद्रव्याचा गण कोणता? इ. हे मूलद्रव्य कोणत्या आवर्तात आहे?</p> <p>प्र. 5) फरक स्पष्ट करा. अ) गण व आवर्त आ) एस-खंड व पी-खंड</p> <p>प्र. 6) डोबेरायनरच्या त्रिकांचे वैशिष्ट्य काय?</p> <p>प्र. 7) न्यूलॅंड्सच्या अष्टकातील त्रुटी लिहा.</p> <p>प्र. 8) मेंडेलीव्हच्या आवर्तसारणीचे गुण लिहा.</p>	
सप्टेंबर	1		स्वाध्याय 2	स्वाध्याय क्रमांक 2 साठी क्लिक करा. https://bit.ly/3lzzQFP	
सप्टेंबर	2	3. रासायनिक अभिक्रिया व समीकरणे	प्रस्तावना	https://bit.ly/3liitcx	भौतिक व रासायनिक बदल यातील फरक स्पष्ट वहीमध्ये करून लिहा.
सप्टेंबर	2		करून पहा	https://bit.ly/3zXrFql	दिलेल्या कृतीचा निरीक्षण तक्ता पूर्ण करून वहीमध्ये लिहा. पुस्तकातील निरीक्षण तक्ता 3.3
सप्टेंबर	2		रासायनिक समीकरणे	https://bit.ly/37iicOZ	रासायनिक समीकरणाचे लेखन नियम उदाहरणांसह वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		हे करून पहा	https://bit.ly/3flVnha	दैनंदिन जीवनातील सिल्व्हर नायट्रेटचे उपयोग वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		रासायनिक समीकरणे संतुलित करण्याच्या पायऱ्या	https://bit.ly/3zZSf2n	पुढील रासायनिक समीकरणे पायरीपायरीने संतुलित करा. सल्फर डाय ऑक्साइड + हायड्रोजन सल्फाइड -----> सल्फर + पाणी
सप्टेंबर	2		जरा डोके चालवा	https://bit.ly/3yiE6gk	पुढील अभिक्रियामध्ये अभिकारके व उत्पादिते कोणती ती लिहून त्यांच्या भौतिक अवस्था लिहा $2Ag + 2HCl \rightarrow 2AgCl + H_2$

सप्टेंबर	2		अपघटन अभिक्रिया		https://bit.ly/3zXgTRp	तुमच्या वहीमध्ये पुढील अभिक्रिया पूर्ण करून ते स्पष्ट करा. $\text{CaCO}_3 \rightarrow \text{CaO} + \text{CO}_2$
सप्टेंबर	2		विस्थापन अभिक्रिया		https://bit.ly/3ihgSSg	तुमच्या वहीमध्ये पुढील अभिक्रिया पूर्ण करून ते स्पष्ट करा. $\text{CuSO}_4 + \text{Pb} \rightarrow \text{PbSO}_4 + \text{Cu}$
सप्टेंबर	2		उष्मादायी व उष्माग्राही प्रक्रिया व अभिक्रिया		https://bit.ly/3jilwi6	NaOH पाण्यात मिसळणे व CaO पाण्यात मिसळणे या दोन घटनांमधील साम्य व भेद वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		रासायनिक अभिक्रियेचा दर		https://bit.ly/2WA47K3	जलदगतीने व मंदगतीने घडणाऱ्या अभिक्रियांची उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		रासायनिक अभिक्रियेच्या दरावर परिणाम करणारे घटक		https://bit.ly/2TOMsNT	शहाबादी फरशीचे तुकडे HCl मध्ये नाहीसे व्हावयास वेळ लागतो पण फरशीचा चुरा मात्र लवकर नाहीसा होतो. का ते स्पष्ट करून लिहा.
सप्टेंबर	2		माहित आहे का तुम्हाला?		https://bit.ly/37fRFkY	पाण्याच्या टाक्या साफ करताना पोटॅशियम परमँगनेट का वापरतात याची माहिती मिळवा व वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		जरा डोके चालवा		https://bit.ly/3A0i5TX	पुढील अभिक्रियेत क्षपणक कोण आहे ? तसेच कोणत्या अभिकारकाचे क्षपण झाले आहे? $\text{CuO} + \text{H}_2 \rightarrow \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$
सप्टेंबर	2		जरा डोके चालवा		https://bit.ly/3rRTiP5	काळपटलेली चांदीची आणि हिरवट झालेली पितळ्याची भांडी कशी स्वच्छ करतात, याची माहिती मिळवा.
सप्टेंबर	2		माहित आहे का तुम्हाला?		https://bit.ly/2TOhbul	खाद्यतेल दीर्घकाळ साठविण्यासाठी हवाबंद डबा वापरणे योग्य का ठरते ? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	2		घटक चाचणी	1. रासायनिक अभिक्रियेच्या दरावर परिणाम करणारे घटक उदाहरणासह लिहा. 2. संतुलित रासायनिक अभिक्रिया लिहून स्पष्ट करा- अमोनिया वायू व हायड्रोजन क्लोराइड यांची अभिक्रिया केली.		

				<p>3. फरक स्पष्ट करा : उष्मादायी अभिक्रिया व उष्माग्राही अभिक्रिया</p> <p>4. क्षरण म्हणजे काय? दैनंदिन जीवनातील दोन उदाहरणे स्पष्ट करा.</p> <p>5. दरवाजा आणि खिडक्यांच्या जाळ्या वापरण्यापूर्वी त्यांना रंग का देतात?</p> <p>6. खाद्यतेल दीर्घकाळ साठवण्यासाठी हवाबंद डबा वापरणे योग्य ठरते कारण लिहा.</p> <p>7. पुढील रासायनिक अभिक्रियेमधील कोणत्या अभिक्रियाकारकाचे ऑक्सिडीकरण व कोणाचे क्षपण होते ते लिहा. अ) $2Ag_2O \rightarrow 4Ag + O_2$ आ) $2Mg + O_2 \rightarrow 2MgO$ इ) $NiO + H_2 \rightarrow Ni + H_2O$</p> <p>8.पुढील रासायनिक अभिक्रिया पूर्ण करा. $CuSO_4 (aq) + Fe(s) \rightarrow \dots + \dots$</p>		
सप्टेंबर	3	2. सजीवांतील जीवनप्रक्रिया भाग- 1	सजीवांतील जीवनप्रक्रिया भाग -1	पेशी उपयुक्तता व वैद्यकीय सुविधांची माहिती	https://bit.ly/3ylbxz1	पोषण, पेशीस्तरावरील श्वसन, ग्लायकोलीसीस यांच्या व्याख्या लिहा.
सप्टेंबर	3		अन्नघटकांपासून मिळणारी ऊर्जा	गोळा करून पेशी	https://bit.ly/3zY7eKk	अन्नघटकांचे महत्व लिहा.
सप्टेंबर	3		ऊर्जा निर्मिती - ऑक्सिडेटिव फॉस्फोरिलेशन	विज्ञानाचे महत्व स्पष्ट करणे.	https://bit.ly/3ijKaQo	ऑक्सिडेशन व विनॉक्सिडेशन यांतील फरक स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	3		अर्धसूत्री विभाजन	2.विविध जैवघटकांच्या निर्मितीची प्रक्रिया समजून	https://bit.ly/3ihO4sV	खूप वेळ व्यायाम केल्यावर आपल्याला थकल्यासारखे का वाटते? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		ग्लुकोज विघटन	प्रयोगांच्या आधारे त्याची वैज्ञानिक सिद्धता दाखविता येणे.	https://bit.ly/3ynioYO	अमिनी आम्लांपासून आपल्या शरीरात कोणकोणती प्रथिने तयार होतात ? त्यांचे उपयोग वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		प्रस्तावना		https://bit.ly/3A1P7L	क्रेब चक्राला सायट्रिक आम्ल चक्र असे का म्हणतात ?
सप्टेंबर	3		सजीव आणि जीवनक्रिया		https://bit.ly/3xjSEeu	आपल्याला ऊर्जा कोणत्या दोन प्रकारच्या श्वसनाने मिळते ते लिहा.

सप्टेंबर	3		सजीव व ऊर्जानिर्मिती		https://bit.ly/3ylbROf	पेशीविभाजन क्रियेचे महत्व स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	3		ATP		https://bit.ly/37ceFRV	आहारात तंतुमय पदार्थांचा समावेश का असावा? याचे उत्तर वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		सजीवांमध्ये म्हणजेच पेशीमध्ये होणारे विनॉक्सीश्वसन		https://bit.ly/3foxbe7	https://youtu.be/6-Dloes63_U
सप्टेंबर	3		विविध अन्नघटकांपासून मिळणारी ऊर्जा		https://bit.ly/3rMhFxH	https://youtu.be/f_LvyD-q4eo
सप्टेंबर	3		जीवनसत्त्वे		https://bit.ly/37fr7jC	https://youtu.be/7WnpSB14nDM
सप्टेंबर	3		पेशीविभाजन: एक आवश्यक जीवनप्रक्रिया		https://bit.ly/3rPGjh6	गुणसूत्राची नामनिर्देशित आकृती काढा.
सप्टेंबर	3		सूत्री पेशीविभाजन		https://bit.ly/3ylhonJ	https://youtu.be/DwAFZb8juMQ
सप्टेंबर	3		अर्धसूत्री विभाजन		https://bit.ly/3rPpfra	https://youtu.be/aZl5l2OXjU8 या लिंक वर जाऊन संबंधित प्रक्रियांचा अभ्यास करा.
सप्टेंबर	3		घटक चाचणी	प्रश्न 1. शास्त्रीय कारणे लिहा. a) व्यायाम केल्यावर आपल्याला थकल्यासारखे वाटते. b) पेशी विभाजन हा पेशीच्या आणि सजीवांच्या अनेक गुणधर्मांपैकी महत्त्वाचा गुणधर्म आहे. प्रश्न 2. ग्लुकोज विघटनाचे टप्पे स्पष्ट करा. प्रश्न 3. विनॉक्सीश्वसनाचे प्रमुख टप्पे कोणते आहेत? प्रश्न 4. पचनानंतर अमिनो आम्लापासून कोणकोणते पदार्थ तयार होतात? त्यांचा विनियोग कसा केला जातो? प्रश्न 5. स्निग्धाम्लांपासून कोणकोणती संप्रेरके तयार होतात? प्रश्न 6. पाण्याला आवश्यक पोषद्रव्य का मानतात?		
सप्टेंबर	4	4. विद्युतधारेचे परिणाम	प्रस्तावना	विद्युत धारेच्या परिणामांवर आधारित	https://youtu.be/Mzmo2TsD8WA	विद्युत सुवाहक आणि दुर्वाहकांची प्रत्येकी पाच पाच उदाहरणे लिहा.
सप्टेंबर	4		विद्युतपरिपथामध्ये ऊर्जेचे	विविध नियमांचा पडताळा घेऊन निष्कर्ष	https://bit.ly/3iilLb9	घरातील विद्युत ऊर्जेवर चालणाऱ्या उपकरणांमध्ये

			स्थानांतरण	मांडता येणे. दैनंदिन जीवनातील		होणाऱ्या विद्युत ऊर्जेच्या स्थानांतरणाचे निरीक्षण करा.
सप्टेंबर	4		विद्युतधारेचे औष्णिक परिणाम	विद्युतधारेवर आधारित उपकरणांचे निरीक्षण	https://bit.ly/3rORLtl	विद्युतधारेच्या औष्णिक परिणामावर आधारित पाच उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	4		माहीत आहे का तुम्हांला?	करून त्यांच्या कार्याचे	https://bit.ly/3ymiS17	सोडवलेली उदाहरणे वहीत सोडवा.
सप्टेंबर	4		विद्युतधारेचे चुंबकीय परिणाम	स्पष्टीकरण सकारण देता येणे.	https://bit.ly/37bQdjg	विद्युतधारेच्या चुंबकीय परिणामावर आधारित पाच उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	4		हे करून पहा		https://bit.ly/3ifCoH6	चुंबकीय बलरेषांचे गुणधर्म तुमच्या शब्दात लिहा.
सप्टेंबर	4		विद्युतवाहक तारेच्या एका वेटोळ्यातून विद्युतधारेमुळे निर्माण होणारे चुंबकीय क्षेत्र		https://bit.ly/3fnWH3b	नालकुंतलातून वाहणाऱ्या विद्युतधारेमुळे निर्माण होणारे चुंबकीय क्षेत्र दर्शविणारी आकृती काढा.
सप्टेंबर	4		चुंबकीय क्षेत्रात विद्युतधारा वाहून नेणाऱ्या विद्युतवाहकावरील बल		https://bit.ly/3lmJtHC	फ्लेमिंगच्या डाव्या हाताचा नियमाची स्वतःच्या डाव्या हाताचा वापर करून उजळणी करा.
सप्टेंबर	4		विद्युतचलित्र		https://bit.ly/2VsxNlr	https://youtu.be/1UYty-n1QZg ही कृती पाहून विद्युत मोटार तयार करा.
सप्टेंबर	4		फॅरेडेचा विद्युत प्रवर्तनाचा नियम		https://bit.ly/3igMPKk	फ्लेमिंगच्या उजव्या हाताचा नियमाची स्वतःच्या उजव्या हाताचा वापर करून उजळणी करा.
सप्टेंबर	4		विद्युत जनित्र		https://bit.ly/3llSD7p	विद्युत जनित्राची आकृती वहीमध्ये काढा.
सप्टेंबर	4		घटक चाचणी	1) विद्युत धारेच्या औष्णिक परिणामावर आधारित 3 उपकरणांची नावे लिहा. 2) गॅल्व्हनोमीटर यावर टिप लिहा. 3) नियम लिहा : अ) फ्लेमिंगच्या उजव्या हाताचा नियम. आ) फ्लेमिंगच्या डाव्या हाताचा नियम. 4) 1100 watt विद्युतशक्तीची इस्त्री रोज 2 तास वापरली गेल्यास एप्रिल महिन्यात त्यासाठी विजेचा खर्च किती येईल? (वीज कंपनी एका युनिट ऊर्जेसाठी 5 रु आकारते). 5) अतिभार म्हणजे काय? त्याचा विद्युत उपकरणांवर काय परिणाम होतो? त्यासाठी कोणता उपाय करतात?		

				6) विद्युत चलित्र म्हणजे काय? त्याचा वापर कोणत्या उपकरणात होतो? 7) भूसंपर्कित तारेचा उपयोग लिहा.	
सप्टेंबर	5	3. सजीवांतील जीवनप्रक्रिया भाग- 2	प्रस्तावना	1. मानवी प्रजनन संस्थेविषयी https://bit.ly/3ymjcgI	अलैंगिक प्रजनन व लैंगिक प्रजनन यांतील फरक वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	5		अलैंगिक प्रजनन	जाणीवपूर्वक उपयुक्त https://bit.ly/3ymjcwR	अमिबातील बहुविभाजन आकृतीसह स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	5		बहुपेशीय सजीवांतील अलैंगिक प्रजनन	माहिती गोळा करून तिचे समाजधारणेवर होणारे परिणाम स्पष्ट करता येणे. https://bit.ly/3ii2rxD	सपुष्प वनस्पतींत होणारे द्विफलन स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	5		लैंगिक प्रजनन	2. समाजातील गैरसमज व अनिष्ट चालीरीती दूर करण्यास प्रयत्न करता येणे. https://bit.ly/37bQDGw	https://youtu.be/HP21hIVJhWI https://youtu.be/bUjVHUf4d1I
सप्टेंबर	5		वनस्पतींतील अलैंगिक प्रजनन	https://bit.ly/3flYCVS	https://youtu.be/VN_p20dDrnY
सप्टेंबर	5		परागीभवनाच्या पद्धती	https://bit.ly/3jbYbP1	मानवी पुरुष व स्त्री प्रजनन संस्थेच्या आकृत्या वहीमध्ये काढा.
सप्टेंबर	5		मानवी पुरुष प्रजनन संस्था	https://bit.ly/3xiMXgP	https://youtu.be/Rppq_j33J5A https://youtu.be/dq3MdeSDDC4
सप्टेंबर	5		युग्मक निर्मिती	https://bit.ly/3lkTDsi	या लिंक वर जाऊन संबंधित संकल्पनांचा अभ्यास करा.
सप्टेंबर	5		विकास व जन्म	https://bit.ly/37eooqF	मानवी बाळाची लिंगनिश्चिती दांपत्यामधील पुरुषावर ठरते - विधान स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	5		प्रजनन व आधुनिक तंत्रज्ञान	https://bit.ly/2TOvJtX	“मासिक पाळीच्या काळात स्त्री शरीर अपवित्र असते.” हे विधान योग्य आहे का ? सकारण स्पष्ट करा.
सप्टेंबर	5	जुळे	https://bit.ly/3COKxXP	जुळ्यांचे प्रकार कोणते ? ते वहीमध्ये लिहा	
सप्टेंबर	5	घटक चाचणी	प्र.1. वनस्पतींमध्ये फलनानंतर बीज आणि फळ कशापासून तयार होते ? प्र.2. फरक स्पष्ट करा. 1) द्विविभाजन व बहुविभाजन. 2) लैंगिक आणि अलैंगिक प्रजनन प्र.3. टिपा लिहा. अ) हायड्रातील मुकुलायन. ब) काचनलिकेतील फलन प्र.4. मानवी स्त्री प्रजनन संस्थेची नामनिर्देशित आकृती काढा.		

				<p>प्र.5. शास्त्रीय कारणे लिहा.</p> <p>I) वनस्पतींमध्ये फूल हे लैंगिक प्रजननाचे कार्यात्मक एकक आहे.</p> <p>II) जास्त वयाच्या स्त्रियांना होणाऱ्या अपत्यांना व्यंग असण्याची शक्यता जास्त असते.</p> <p>III) वनस्पतीतील फलनाला द्विफलन म्हणतात.</p> <p>IV) 45-50 वर्षांच्या दरम्यान स्त्रीला रजोनिवृत्ती येते.</p>		
सप्टेंबर	5		स्वाध्याय 3	स्वाध्याय क्रमांक ३ साठी क्लिक करा. https://bit.ly/37n9Sgv		
ऑक्टोबर	1	4. पर्यावरणीय व्यवस्थापन	प्रस्तावना	<p>1. पर्यावरण संवर्धन व त्यासंबंधी असलेले विविध नियम, कायदे यांची माहिती घेऊन पर्यावरण रक्षकांची भूमिका स्पष्ट करता येणे.</p> <p>2. पर्यावरण रक्षकांच्या भूमिकेतून वैज्ञानिक जीवनशैली अंगिकारता येणे.</p> <p>3. पर्यावरण संवर्धनाबाबत होत असलेल्या दुर्लक्षाकडे समाजाचे लक्ष वेधता येणे.</p> <p>4. पर्यावरण संवर्धनासंदर्भात नियोजन करून त्याची अंमलबजावणी करता येणे.</p>	<p>https://bit.ly/2V6QKks</p> <p>https://bit.ly/3xdL98V</p> <p>https://bit.ly/2Vfa4vB https://bit.ly/37ixSkR</p> <p>https://bit.ly/2VgN53t</p> <p>https://bit.ly/3rOmJl1</p>	<p>1. परिसरातील कोणतेही दोन अन्नजाळे तयार करून तुमच्या वहीमध्ये लिहा.</p> <p>2. परिसंस्थेतील विविध घटक स्पष्ट करा.</p> <p>3. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र 36 वरील दिलेल्या अन्नसाखळी चित्राचे निरीक्षण करून प्रत्येक घटक कोणत्या प्रकारात मोडतो त्याचे नाव वहीत लिहा.</p> <p>1. पाठ्यपुस्तकातील पान क्र.37 वरील परिसंस्थेचा ओघतक्ता पूर्ण करा.</p> <p>1. पर्यावरण आणि परिसंस्था यातील सहसंबंध विविध उदाहरणाद्वारे स्पष्ट करा.</p> <p>2. परिस्थितिकी ही संकल्पना स्पष्ट करा.</p> <p>1. पाठ्यपुस्तक पान क्र.38 वरील पर्यावरणावर परिणाम करणारे घटक या ओघतक्त्याचे निरीक्षण करा व तक्ता पूर्ण करा.</p> <p>. पर्यावरण संवर्धन ही काळाची गरज आहे या विधानाबाबत तुमचे मत काय ते विषद करा.</p> <p>1. पाठ्यपुस्तक पान क्र.39 वरील प्रदूषणाच्या तक्त्याचे निरीक्षण करा व तक्ता पूर्ण करा.</p> <p>2. पर्यावरण प्रदूषण समस्या कमी करण्यासाठी सामाजिक स्तरावर जाणीवजागृती करण्यासाठी विविध उपाययोजना सुचवा.</p>
ऑक्टोबर	1		परिसंस्था			
ऑक्टोबर	1		पर्यावरण व परिसंस्था संबंध			
ऑक्टोबर	1		पर्यावरण संवर्धन			
ऑक्टोबर	1		पर्यावरणीय प्रदूषण			

ऑक्टोबर	1		किरणोत्सारी प्रदूषण	5.परिसंस्था संवर्धनासंदर्भातील विविध समस्या ओळखता येणे.	https://bit.ly/3CgzB8H	इंटरनेटच्या साहाय्याने किरणोत्सारी प्रदूषण संदर्भातील अधिक माहिती मिळवा व तुमच्या वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2		पर्यावरण संवर्धन,आपली सामाजिक जबाबदारी	6.परिसंस्था संवर्धनासंदर्भातील माहिती संकलित करून स्पष्ट भूमिका घेऊन समाजप्रबोधन करता येणे.	https://bit.ly/3yxfKzP	1.फुलपाखरे पर्यावरण संतुलनात काय काम करतात याची माहिती मिळवा. 2.इंटरनेटच्या साहाय्याने प्रदूषण नियंत्रण संदर्भातील कायद्याची माहिती मिळवा व तुमच्या वहीमध्ये लिहा. 3.पर्यावरण संवर्धन आणि आपली भूमिका यावर 5 घोषवाक्ये तयार करा.
ऑक्टोबर	2		एका लहान माणसाची मोठी गोष्ट, जैवविविधता		https://bit.ly/3C2vCfP	1.इंटरनेट च्या मदतीने आसाम राज्यातील पर्यावरण संदर्भात काम केलेल्या जादव मोलाई पयांग यांच्याबद्दल अधिक माहिती मिळवा. 2.स्थानिक पर्यावरणक्षेही व्यक्ती आणि संस्था याबाबत माहिती मिळवा. 3.जैवविविधता म्हणजे काय ते सांगून त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
ऑक्टोबर	2		जैवविविधतेच्या संवर्धनासाठी उपाय, पर्यावरणीय संस्था		https://bit.ly/3C9J3dA	1.पाठ्यपुस्तक पान क्र.43 वर काही चिन्ह संकेत दिले आहेत पर्यावरण संवर्धन संदर्भात त्या चिन्हाचा अर्थ शोधा व इतरांना सांगा. 2.जैवविविधता संवर्धनाचे विविध उपाय याबाबत सविस्तर माहिती वहीत लिहा. 3.पर्यावरण संदर्भात कार्य करणाऱ्या एका स्थानिक पर्यावरणीय संस्थेबाबत माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	2		धोक्यात आलेली तीन वारसास्थळे, धोक्यात आलेल्या प्रजातींचे वर्गीकरण		https://bit.ly/3C6pYJj	1.22 मे-जागतिक जैवविविधता दिन याबाबत माहिती मिळवून तुमच्या वहीमध्ये लिहा.

ऑक्टोबर	2		घटक चाचणी	<p>प्र. 1. परिसंस्था म्हणजे काय?</p> <p>प्र. 2. शास्त्रीय कारणे लिहा.</p> <p>a) पर्यावरण समतोलामध्ये मानवाची भूमिका महत्वाची आहे.</p> <p>b) परिसंस्थेतील विविध अन्नसाखळ्यांमुळे पर्यावरण समतोल राखला जातो.</p> <p>प्र. 3. टिप लिहा- देवराई</p> <p>प्र. 4. पर्यावरणीय प्रदूषणाचे प्रकार सांगा.</p> <p>प्र. 5. जादव मोलाई पयांग यांच्या गोष्टीतून कोणता बोध मिळतो ?</p> <p>प्र. 6. संवेदनशील प्रजाती म्हणजे काय ते सांगून त्याची दोन उदाहरणे लिहा.</p> <p>प्र. 7. नाकतोडा - साप - भातशेती - गरुड - बेडूक</p> <p>अ) वर दिलेली अन्नसाखळी योग्य क्रमाने पुन्हा लिहा.</p> <p>ब) अन्नसाखळी कोणत्या परिसंस्थेतील आहे त्या परिसंस्थेचे वर्णन लिहा.</p> <p>क) या अन्नसाखळीतील बेडकांची संख्या अचानक कमी झाली तर भातपिकावर कोणता परिणाम होईल?</p>		
ऑक्टोबर	2	5. उष्णता	प्रस्तावना	<p>उष्णतेवर आधारित विविध घटनांमागील शास्त्रीय कारणमीमांसा स्पष्ट करता येणे. सुत्रांची मांडणी करून त्याआधारे विविध गणितीय उदाहरणे सोडवता येणे.</p>	<p>https://bit.ly/3C6KTwl</p>	<p>1. दिलेल्या लिंकचा वापर करून व्हिडिओचे काळजीपूर्वक निरीक्षण करा आणि पुढील प्रश्नांची उत्तरे वहीत लिहा. अ.उष्णता आणि तापमान यातील फरक वहीत लिहा. ब.उष्णता संक्रमणाचे प्रकार सांगा.</p>
ऑक्टोबर	2		करून पाहूया. अप्रकट उष्मा	<p>त्याआधारे विविध गणितीय उदाहरणे सोडवता येणे.</p>	<p>https://bit.ly/2TP2EPb</p>	<p>1.अप्रकट उष्मा ही संकल्पना व्हिडिओतील प्रयोगाच्या काळजीपूर्वक निरीक्षणाद्वारे स्पष्ट करा. 2.पाठ्यपुस्तक पृष्ठ क्र. 63 वरील तापमान - काल आलेख वहीमध्ये काढा.</p>
ऑक्टोबर	3		पुनर्हिमायन	<p>त्याआधारे विविध गणितीय उदाहरणे सोडवता येणे.</p>	<p>https://bit.ly/3ln2da0</p>	<p>1.पुनर्हिमायनसंबंधित कृती घरी करून पहा आणि काय होते ते निरीक्षण करून इतरांशी चर्चा करा. 2.पुनर्हिमायन ही संकल्पना स्पष्ट करा. 3.पुनर्हिमायन आणि अप्रकट उष्मा यामधील संबंध स्पष्ट करा.</p>
ऑक्टोबर	3		सांगा पाहू, पाण्याचे		<p>https://bit.ly/3zZZLdF</p>	<p>1. शक्य असल्यास थंड पाण्याचा वापर करून कृती</p>

			असंगत आचरण			करा आणि व्हिडिओचे काळजीपूर्वक निरीक्षण करून पदार्थ थंड आहे की गरम या संवेदनाचा आपल्या शरीर तापमानाशी काय संबंध आहे याबाबत इतरांशी चर्चा करा. 2. पाण्याचे असंगत आचरण ही संकल्पना स्पष्ट करा. 3. बर्फीय प्रदेशात जलीय सजीव जीवंत राहण्यामागील कोणते शास्त्रीय तत्त्व सहाय्यभूत ठरते ते सकारण सांगा.
ऑक्टोबर	3		होपचे उपकरण		https://bit.ly/3rVNCnq	1. पाण्याचे असंगत आचरणाच्या आलेखाचे निरीक्षण करा. 2. होपचे उपकरण याबाबत अधिक माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	3		दवबिंदू तापमान आणि आर्द्रता		https://bit.ly/3jjP6nE	1. दवबिंदू ही संकल्पना स्पष्ट करा. शेकडा सापेक्ष आर्द्रता काढण्याचे सूत्र वहीमध्ये लिहा. 2. आर्द्रता हा गुणधर्म दर्शविणारी दैनंदिन जीवनातील विविध उदाहरणे शोधा आणि वहीत नोंदवा.
ऑक्टोबर	3		उष्णतेचे एकक, परिचय शास्त्रज्ञांचा, विशिष्ट उष्माधारकता		https://bit.ly/3rMxxjL	1. उष्णता एकक वहीत लिहा. 2. ज्यूल या शास्त्रज्ञाविषयी अधिक माहिती मिळवा. 3. विशिष्ट उष्मा धारकता ही संकल्पना स्पष्ट करा. 4. पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र. 68 वरील विशिष्ट उष्मा धारकता तक्त्याचे निरीक्षण करून तक्ता वहीत काढा.
ऑक्टोबर	4		पदार्थाने शोषून घेतलेली उष्णता काढण्याचे सूत्र		https://bit.ly/3rM2Qvb	गरम भांड्याच्या झाकणावर थंड वाटी ठेवल्यास काय घडते? करून पहा.
ऑक्टोबर	4		सोडविलेली उदाहरणे		https://bit.ly/2V8r7jc	सोडवलेल्या उदाहरणांचा अभ्यास करून पाठाच्या

						शेवटी दिलेली उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.
ऑक्टोबर	4		घटक चाचणी	<p>प्रश्न 1. शास्त्रीय कारणे लिहा.</p> <ol style="list-style-type: none"> थंड प्रदेशात हिवाळ्याच्या कालावधीत पाणी वाहून नेणारे नळ फुटतात. स्वयंपाकासाठी वापरण्यात येणाऱ्या काही स्टीलच्या भांड्यांचे तळ तांब्याचे असतात. <p>प्रश्न 2. पदार्थाच्या विशिष्ट उष्माधारकतेच्या मापनासाठी कोणत्या तत्वाचा वापर करतात ?</p> <p>प्रश्न 3. पुनर्हिमायन म्हणजे काय ?</p> <p>प्रश्न 4. एका उष्णता रोधक पेटीत एक उष्ण व एक थंड वस्तू ठेवलेल्या आहेत.</p> <ol style="list-style-type: none"> उष्णतेचे वहन झाल्यास दोन्ही वस्तूंच्या तापमानात कोणता फरक पडेल? या दोन वस्तूंच्या ऊर्जेच्या देवाणघेवाण बाबत उष्णतेचे कोणते तत्व लागू पडेल? <p>प्रश्न 5. सुबक नामनिर्देशित आकृती काढा. होपचे उपकरण</p>		
ऑक्टोबर	4	5. हरित ऊर्जेच्या दिशेने	प्रस्तावना	1.उर्जा संकटाचे गंभीर परिणाम लक्षात घेऊन	https://bit.ly/3fhRaLB	उर्जा प्रकार व त्यानुसार असणारी साधने यांच्या आधारे तक्ता वहीमध्ये तयार करा.
ऑक्टोबर	4		औष्णिक ऊर्जेवर आधारित विद्युत उर्जा निर्मिती केंद्र	त्यानुसार स्वतःची जीवनशैली ठरवून इतरांना त्याकडे प्रवृत्त	https://bit.ly/2WAZHHB	विविध उर्जेच्या साहाय्याने विद्युत उर्जा तयार करण्याचे आराखडे तयार करून त्याआधारे विविध प्रारूप (modules) तयार करा
ऑक्टोबर	4		अणु-उर्जेवर आधारित विद्युत उर्जा निर्मिती केंद्र	करता येणे. 2.विद्युत उर्जा निर्मितीच्या विविध प्रक्रियांमधील टप्पे स्पष्ट	https://bit.ly/3yeEtZn	1.इंटरनेट च्या साहाय्याने भारतातील अणुविद्युत प्रकल्प बाबत माहिती मिळवा. 2.अणू ऊर्जा स्रोत हा सर्वात विस्तृत ऊर्जा स्रोत आहे यामागील शास्त्रीय कारण लिहा.
ऑक्टोबर	5		नैसर्गिक वायू- उर्जेवर आधारित विद्युत उर्जा निर्मिती केंद्र	करता येणे. 3.विद्युत निर्मिती प्रक्रिया व पर्यावरण	https://bit.ly/3rPWLxS	भारतातील नैसर्गिक वायू वर आधारित उर्जा प्रकल्पाबाबत माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	5		पर्यावरण स्नेही ऊर्जेकडे अर्थातच हरित उर्जेच्या दिशेने	यांच्या सहसंबंधाचे विश्लेषण करता येणे. 4.हरित उर्जेचे महत्व जाणून दैनंदिन जीवनात	https://bit.ly/37fXhvu	1.पर्यावरणस्नेही ऊर्जा ही संकल्पना स्पष्ट करा. 2. हरित ऊर्जेच्या दिशेने या विषयावर तुमची मते वहीत नोंदवा आणि इतरांशीही या विषयावर चर्चा करा.
ऑक्टोबर	5		पवन उर्जेवर आधारित	उर्जा बचतीचे मार्ग	https://bit.ly/3foe5op	भारतातील काही प्रमुख पवन विद्युत निर्मिती केंद्रे व

			विद्युत उर्जा निर्मिती केंद्र	अवलंबितो.		त्याची क्षमता याबद्दल माहिती मिळवा आणि त्याचे ठिकाण, राज्य व निर्मिती क्षमता(MW) या स्वरूपात तक्का वहीमध्ये तयार करा.
ऑक्टोबर	5		सौर विद्युत घट		https://bit.ly/3rNOoT8	भारतातील काही प्रमुख सौर उर्जा विद्युत निर्मिती केंद्रे व त्यांची निर्मिती क्षमता यांचा शोध घ्या.
ऑक्टोबर	5		सौर औष्णिक विद्युत केंद्र		https://bit.ly/3je2idx	1.सौर कुकर,सौर बंब ,सौर दिवा, याबाबत अधिक माहिती गोळा करा 2. सौर औष्णिक विद्युत केंद्रासाठी ऊर्जा रूपांतरण दर्शविणारी नामनिर्देशित आकृती काढा.
ऑक्टोबर	5		घटक चाचणी	प्रश्न 1. फरक स्पष्ट करा.पारंपरिक ऊर्जास्त्रोत आणि अपारंपरिक ऊर्जास्त्रोत प्रश्न 2. जलविद्युत निर्मितीचे फायदे लिहा. प्रश्न 3. शास्त्रीय कारणे लिहा. a. अणुऊर्जा केंद्रात अणु-विखंडन प्रक्रिया नियंत्रित करणे अत्यावश्यक असते. b. ऊर्जाबचत ही काळाची गरज आहे. c. जलविद्युत ऊर्जा, सौर ऊर्जा आणि पवन ऊर्जा यांना नूतनीकरण ऊर्जा म्हणतात. प्र. 4. हरित ऊर्जा म्हणजे काय? कोणत्या ऊर्जास्त्रोतास हरित ऊर्जा म्हणता येईल? प्र. 5. कोळसा व नैसर्गिक वायू यापैकी कोणते इंधन पर्यावरणस्नेही आहे? का?		
ऑक्टोबर	5		स्वाध्याय 4		https://bit.ly/3fBJvI2	

इयत्ता : दहावी माहे : २०२१

(संबंधित इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक pdf लिंक)

<https://diksha.gov.in/get/dial/29N3VK>

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक/क्षमता विधाने	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
इतिहास	ऑगस्ट- तिसरा व चौथा आठवडा	१.इतिहास लेखन:पाश्चात् य परंपरा	१. इतिहास लेखनाची परंपरा स्पष्ट करणे. २. इतिहास लेखनाचे शास्त्र विकसित होण्यात अनेक पाश्चात्य विचारवंत यांचा हातभार लागला हे जाणून घेणे.	(इतिहासलेखन: पाश्चात्य परंपरा) http://tiny.cc/vm2eqz (इतिहासलेखनाची परंपरा) http://tiny.cc/in2eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक १.इतिहासलेखन:पाश्चात्य परंपरा हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठातील इतिहासलेखनाची परंपरा,आधुनिक इतिहास लेखन,युरोपातील वैज्ञानिक दृष्टिकोनाचा विकास आणि इतिहासलेखन व महत्वाचे विचारवंत यांच्याबद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी1 दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. इतिहासलेखनाची परंपरा विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम खालील घटकांविषयी माहिती मिळवा. 1)पेनचा इतिहास 2)मुद्रणकलेच इतिहास

					<p>3)संगणकाचा इतिहास</p> <p>युरोपातील महत्वाच्या विचारवंतांची यादी करा.</p>
इतिहास	सप्टेंबर-पहिला आठवडा	२.इतिहासलेखन:भारतीय परंपरा	<p>१. भारतीय इतिहासातील विविध कालखंडाचा चिकित्सक,तुलनात्मक अभ्यास करता येणे.</p> <p>२. भारतात तसेच जगात झालेल्या ऐतिहासिक संशोधनाची माहिती मिळवता येणे.</p> <p>३. इतिहासाचा शास्त्रशुद्ध अभ्यास विषय आहे हे सांगता येणे.</p>	<p>(इतिहासलेखन: भारतीय परंपरा)</p> <p>http://tiny.cc/4n2eqz</p> <p>(इतिहासलेखन: भारतीय परंपरा)</p> <p>http://tiny.cc/mo2eqz</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक २.इतिहासलेखन:भारतीय परंपरा हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>भारतीय इतिहासलेखनाची वाटचाल व विविध तात्विक प्रणाली विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठाचा थोडक्यात सारांश पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>ब्रिटिश इतिहासलेखनकारांची यादी तयार करा.</p> <p>भारतीय इतिहासकारांची यादी करा.</p>

					पान क्रमांक १४ वरील संकल्पना चित्र पूर्ण करा.
राज्यशास्त्र	सप्टेंबर - दुसरा आठवडा	१.संविधानाची वाटचाल	१. संविधानामुळे भारतातील लोकशाही जोड झाली हे जाणून घेणे. २. संविधानाची वाटचाल सामाजिक परिवर्तनाच्या दिशेने होत असल्याचे सांगता येणे.	(संविधानाची वाटचाल) http://tiny.cc/vo2eqz (संविधानाची वाटचाल) http://tiny.cc/np2eqz	पाठ्यपुस्तकातील राज्यशास्त्र मधील पाठ क्रमांक १.संविधानाची वाटचाल या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. संविधानाची वाटचाल या पाठाविषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. संविधानाची वाटचाल या पाठाचा थोडक्यात सारांश पाहण्यासाठी व सरावासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांसाठी शासन कोणत्या सोड-सवलती देते त्यांची यादी करा. आपल्या परिसरातील स्थानिक शासनसंस्थेमध्ये प्रतिनिधित्व करणाऱ्या महिला प्रतिनिधींची यादी करा. पान क्रमांक ७२ वरील टक्याचे निरीक्षण करून प्रश्नांची उत्तरे द्या.
इतिहास	सप्टेंबर - तिसरा आठवडा	३.उपयोजित इतिहास	१. उपयोजित इतिहासाची संकल्पना सांगता येणे. २. इतिहासाचे विविध विषयात व जीवनात होणारी उपयोजन समजून घेणे व आचरणात आणणे. ३. ऐतिहासिक घटनांचे समकालीनत्व ओळखता येणे.	(उपयोजित इतिहास) http://tiny.cc/fq2eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ३.उपयोजित इतिहास हा पाठ वाचण्यास सांगणे. उपयोजित इतिहास पाठाची अधिक माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम भारताच्या नकाशा आराखड्यात वारसास्थळे दाखवा. भारतातील जागतिक वारसा स्थळांची (नैसर्गिक,सांस्कृतिक व मिश्र स्वरूपाची) यादी करा.

			४. ऐतिहासिक लेखन आतील विविध विचार प्रवाहांची ओळख करून घेणे.		इतिहासाच्या साधनांचे जतन व्हावे यासाठी १० उपाय सुचवा.
इतिहास	सप्टेंबर - चौथा आठवडा	४.भारतीय कलांचा इतिहास	१. भारतातील विविध कलांची माहिती सांगता येणे.	(भारतातील ललित व अंगिक कला परंपरा) http://tiny.cc/4q2eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ४.भारतीय कलांचा इतिहास हा पाठ वाचण्यास सांगणे. भारतातील ललित व अंगिक कला परंपरा बद्दल माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. पाठातील विविध चित्रांचे निरीक्षण करून त्यांची नावे वहीत लिहा. भारतातील युनेस्कोने जाहीर केलेल्या जागतिक वारसास्थळांची नावे लिहा. तुम्ही पाहिलेल्या चित्रकला, स्थापत्यकला,शिल्पकला यांबद्दल माहिती लिहा. पान क्रमांक ३१ वरील तक्ता पूर्ण करा.
राज्यशास्त्र	ऑक्टोबर -पहिला आठवडा	२.निवडणूक प्रक्रिया	१. निवडणूक आयोगाचे महत्त्व जाणून घेणे. २. निवडणुकीत प्रत्येक मतदाराने मतदान करणे ही संविधानात्मक जबाबदारी आहे,ही जाणीव विकसित करणे. ३. निवडणूक प्रक्रिया जनतेची भूमिका महत्त्वाची असते हे ओळखणे.	(निवडणूक प्रक्रिया) http://tiny.cc/jr2eqz	राज्यशास्त्र पाठ क्रमांक २.निवडणूक प्रक्रिया हा पाठ वाचण्यास सांगणे. निवडणूक प्रक्रियेविषयी अधिक माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम निवडणूक प्रक्रियेचा ओघतक्ता तयार करा. मतपेटी ते ईव्हीएम मशीन पर्यंतचा प्रवास जाणून घ्या. निवडणूक आयोगाची कार्ये दर्शविणारा तक्ता तयार करा.

			<p>४. निवडणूक प्रक्रियेची माहिती मिळवण्यासाठी व्हिडीओ क्लिप ची मदत घेणे.</p> <p>५. मतदारसंघाच्या नकाशात स्वतःचा मतदारसंघ शोधतो /लोकसभा मतदारसंघ शोधणे /दर्शविणे.</p>		<p>एक मत,एक मूल्य यातून तुम्हाला काय समजते.</p> <p>भारतात आत्तापर्यंत लोकसभेच्या किती निवडणूका पार पडल्या आहेत ,याची माहिती मिळावा.</p>
इतिहास	ऑक्टोबर - दुसरा आठवडा	५.प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास	<p>१. विविध प्रसार माध्यमे व इतिहास यांच्यातील सहसंबंध ओळखता येणे.</p> <p>२. विविध प्रसार माध्यमातील माहितीच्या आधारे तटस्थपणे स्वतःचा ऐतिहासिक दृष्टिकोन विकसित करता येणे.</p> <p>३. संबंधित व्यवसायातील व्यावसायिक क्षेत्रांची माहिती मिळवणे.</p>	(प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास) http://tiny.cc/wr2eqz	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ५.प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास हा पाठ वाचण्यास सांगणे.</p> <p>प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास याबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठात आलेल्या वर्तमानपत्रांची यादी करा.</p> <p>सध्याच्या काळातील वर्तमानपत्रांची यादी करा.</p> <p>दृक-श्राव्य प्रसार माध्यमाची यादी करा.</p> <p>तुम्ही पाहिलेल्या एखाद्या ऐतिहासिक मालिकेचे वर्णन लिहा.</p> <p>वेगवेगळी शब्दकोडी तयार करा.</p> <p>तुम्ही आकाशवाणीवर ऐकलेल्या एका कार्यक्रमाची माहिती लिहा.</p>
	ऑक्टोबर -तिसरा आठवडा	३.राजकीय पक्ष	<p>१.राजकीय पक्षांची जबाबदारी जाणून घेणे.</p> <p>२.नव्याने अस्तित्वात येणाऱ्या पक्षांची कारणीमीमांसा करता येणे.</p> <p>३.भारतातील राष्ट्रीय पक्षांच्या धोरणांची तुलना करून निष्कर्ष काढता येणे.</p>	(राजकीय पक्ष) http://tiny.cc/8e6fqz	<p>राज्यशास्त्र पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ३.राजकीय पक्ष पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>राजकीय पक्षाबद्दल माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p>

			<p>४.राजकीय पक्षांच्या निवडणूक चिन्हांचा संग्रह तत्का तयार करणे.</p> <p>५.महाराष्ट्रातील प्रादेशिक पक्षांची तत्वे व कार्ये सांगता येणे.</p> <p>६.एखाद्या पक्षाचे नेते,त्यांच्या सभा याविषयीच्या बातम्यांचे संकलन करता येणे.</p> <p>७.प्रादेशिक पक्ष प्रबळ का होतात याची चर्चा करणे.</p>		<p>महाराष्ट्रातील प्रादेशिक पक्षांची यादी करा.</p> <p>भारतातील राष्ट्रीय पक्षांची यादी करा.प्रादेशिक व राष्ट्रीय पक्षांचे चिन्हांचे चित्र काढा/संग्रह करा.</p> <p>भारताच्या नकाशा आराखड्यात प्रमुख राजकीय-प्रादेशिक पक्षांचा प्रभाव कोठे-कोठे आहे ती ठिकाणे दाखवा/शोधा.</p> <p>महाराष्ट्रातील प्रादेशिक पक्षांनी २००९ व २०१४ साली निवडणुकीत (विधानसभा) किती जागा जिंकल्या त्यांचा तत्का तयार करा.</p> <p>लोकसभा निवडणूक २०१४ व २०१९ मधील राष्ट्रीय पक्षांनी मिळवलेल्या जागांचा तत्का तयार करा.</p> <p>राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी(NDA) व सयुक्त पुरोगामी आघाडी (UPA) यांतील घटकपक्ष शोधा व त्यांची नावे लिहा.</p>
ऑक्टोबर- चौथा आठवडा			संकलित मूल्यमापन-प्रथम सत्र		

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र

पाठ १. इतिहासलेखन : पाश्चात्य परंपरा

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १६

प्रश्न १ अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

२

१) रेने देकार्त याने ----- हा ग्रंथ लिहिला.

अ) दास कॅपिटल ब) डिसकोर्स ऑन द मेथड क) रिझन इन हिस्टरी ड) ऑर्केऑलॉजी ऑफ नॉलेज

२) हिस्टरी हा शब्द प्रथम ----- या ग्रीक इतिहासकाराने त्याच्या 'द हिस्टरीज' ग्रंथाच्या शीर्षकासाठी वापरला.

अ) व्हॉल्टेअर ब) रेने देकार्त क) लिओपॉल्ड व्हॉन रॉंके ड) हिरोडोटस

ब) पुढील गटातील चुकीची जोडी ओळखा व लिहा.

२

- १) i) रेने देकार्त - डिसकोर्स ऑन द मेथड
ii) मायकेल फुको- ऑर्केऑलॉजी ऑफ नॉलेज
iii) जॉर्ज विल्हेम फ्रेडरिक हेगेल - दास कॅपिटल
iv) लिओपॉल्ड व्हॉन रॉंके - द सिंक्रेट ऑफ वर्ल्ड हिस्टरी

- २) i) रेने देकार्त - फ्रेंच तत्त्वज्ञ
ii) व्हॉल्टेअर - आधुनिक इतिहासलेखनाचा जनक
iii) जॉर्ज विल्हेम फ्रेडरिक हेगेल - जर्मन तत्त्वज्ञ
iv) कार्ल मार्क्स - स्त्रीवादी इतिहासलेखन

प्रश्न २ अ) दिलेले संकल्पना चित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक)

२

१. पुढील आकृतिबंध पूर्ण करा.

-----	इतिहास संशोधनास	-----
हस्तलिखितांचा अभ्यास	साहाय्यभूत ज्ञानशाखा	वंशावळी
-----	व संस्था	-----

२. पुढील आकृतिबंध पूर्ण करा .

युरोपातील महत्वाचे विचारवंत	-----

ब) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही एक)

२

१) स्त्रीवादी इतिहासलेखन २) इतिहासाची मांडणी

प्रश्न ३ अ) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

४

१. इतिहासलेखनात प्रायोगिक पद्धती, प्रत्यक्ष निरीक्षण यांचा अवलंब करणे शक्य नसते.
२. व्हॉल्टेअरला आधुनिक इतिहासलेखनाचा जनक म्हणतात.
३. कार्ल मार्क्सच्या मते मानवी इतिहास हा वर्गसंघर्षाचा इतिहास असतो.

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

३

- १) जॉर्ज विल्हेम फ्रेडरिक हेगेल याने इतिहास लेखन विषयक कोणते विचार मांडले ?
२) आधुनिक इतिहासलेखनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र
पाठ २. इतिहासलेखन : भारतीय परंपरा

वेळ ३० मिनिटे

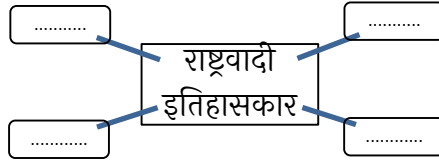
स्वाध्याय

गुण १५

- प्रश्न १ अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. २
- १) 'भाऊसाहेबांची बखर' या बखरीत ----- च्या लढाईचे वर्णन आहे.
अ) प्लासी ब) पानिपत क) बक्सर ड) वसई
- २) महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादी इतिहासलेखनास ----- यांच्यापासून प्रेरणा मिळाली.
अ) वि.का.राजवाडे ब) वि.दा.सावरकर क) विष्णुशास्त्री चिपळूणकर ड) महादेव गोविंद रानडे
- ब) पुढील गटातील चुकीची जोडी ओळखा व लिहा. २

- १) i) महात्मा फुले - गुलामगिरी
ii) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर - द अनटचेबल्स
iii) ताराबाई शिंदे - स्त्री-पुरुष तुलना ग्रंथ
iv) पंडिता रमाबाई - रायटिंग कास्ट
- २) i) कल्हण - राजतरंगिणी
ii) बाबर - तुझुक-इ-बाबरी
iii) कृष्णाजी अनंत सभासद - सभासद बखर
iv) झियाउद्दीन बरनी - तारीख-इ-मुबारकशाही

- प्रश्न २ अ) दिलेले संकल्पना चित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक) २
१. पुढील आकृतिबंध पूर्ण करा.

२. पुढील तक्ता पूर्ण करा.

जेम्स मिल	द हिस्टरी ऑफ ब्रिटिश इंडिया
जेम्स ग्रँड डफ	-----
-----	द हिस्टरी ऑफ इंडिया
श्री.अ.डांगे	-----
-----	हू वेअर द शुद्राज

- ब) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही एक) २
- १) स्त्रीवादी इतिहासलेखन २) प्राच्यवादी इतिहासलेखन
- प्रश्न ३ अ) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) ४
१. झियाउद्दीन बरनीच्या विचारसरणीमुळे इतिहासलेखनाची व्याप्ती अधिक विस्तारली .
२. अबुल फजल याने लिहिलेल्या 'अकबरनामा' या ग्रंथास इतिहासलेखनाच्या दृष्टीने विशेष महत्त्व आहे.
३. भारतीय इतिहासलेखनात स्त्रियांच्या स्थानाचा विचार नव्याने होणे आवश्यक होते.
- प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) ३

१. भारताच्या मध्ययुगीन कालखंडाची माहिती कोणत्या ग्रंथातून मिळते ?
 २. पुढील चित्राचे निरीक्षण करून खालील मुद्याच्या आधारे माहिती लिहा.
 अ) सापडलेले ठिकाण व काळ ब) लिपी क) चित्रातील आदेश
 इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र
 पाठ ३. उपयोजित इतिहास

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १५

- प्रश्न १ अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. २
- १) उपयोजित इतिहास या संज्ञेसाठी ----- असा पर्यायी शब्दप्रयोग केला जातो.
 अ) वंचितांचा इतिहास ब) प्राच्यवादी इतिहास क) राष्ट्रवादी इतिहास ड) जनांसाठीचा इतिहास
 २) मूर्त सांस्कृतिक वारसा या प्रकारात ----- गोष्टीचा समावेश होतो.
 अ) धार्मिक विधी ब) प्राणी क) वनस्पती सृष्टी ड) हस्तलिखिते
 ब) पुढील गटातील चुकीची जोडी ओळखा व लिहा. २
- १) i) कुटियट्टम - केरळमधील संस्कृत नाट्यपरंपरा
 ii) रम्मन - पश्चिम बंगालमधील नृत्य
 iii) रामलीला - उत्तर भारतातील सादरीकरण
 iv) कालबेलिया - राजस्थानचे लोकसंगीत आणि लोकनृत्य
- २) i) नवरोज - मौखिक आणि अमूर्त वारसा
 ii) वेरुळ लेणी - सांस्कृतिक वारसा
 iii) कास पठार - मिश्र वारसा
 iv) सुंदरबन राष्ट्रीय उद्यान- नैसर्गिक वारसा
- प्रश्न २ अ) दिलेले संकल्पना चित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक) २
१. पुढील आकृतिबंध पूर्ण करा.

कोणार्क	सूर्यमंदिर
भीमबेटका	-----
-----	जंतर-मंतर
गुजरात - पाटण	-----
-----	कॅपिटल कॉम्प्लेक्स

२. पुढील तक्ता पूर्ण करा.

भारतातील	-----
जागतिक नैसर्गिक	-----
वारसा स्थळे	-----

- ब) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही एक) २
- १) इंडियन म्युझियम - कोलकाता २) सांस्कृतिक वारसा

- प्रश्न ३ अ) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) ४
१. जागतिक वारशाच्या पदास पात्र ठरणारी स्थळे, परंपरा यांची यादी युनेस्कोद्वारे जाहीर केली जाते.
 २. उपयोजित इतिहासास 'जनांसाठीचा इतिहास' असा पर्यायी शब्दप्रयोग प्रचारात आहे.
 ३. भूतकाळातील मूर्त आणि अमूर्त स्वरूपातील अवशेषांच्या अस्तित्वाचा इतिहास आपल्याला समजावून घ्यावासा वाटतो.

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

३

- इतिहासाच्या लिखित साधनांच्या संवर्धन व जतनासाठी कोणत्या प्रशिक्षणाची आवश्यकता आहे ?
- ऐतिहासिक वारसास्थळाच्या संदर्भात युनेस्कोने कोणते कार्य केले आहे ?

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र

पाठ ५. प्रसारमाध्यमे आणि इतिहास

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १५

प्रश्न १ अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

२

१) मराठी वर्तमानपत्रात पहिले चित्र छापण्याचा मान ----- कडे जातो.

अ) दर्पण ब) प्रभाकर क) केसरी ड) ज्ञानोदय

२) 'भारत एक खोज' ही मालिका ----- यांच्या 'डिस्कवरी ऑफ इंडिया' या ग्रंथावर आधारित होती.

अ) डॉ. राजेंद्र प्रसाद ब) पंडित नेहरू क) महात्मा गांधी ड) श्याम बेनेगल

ब) पुढील गटातील चुकीची जोडी ओळखा व लिहा.

२

- i) प्रभाकर - लोकहितवादी शतपत्रे प्रसिद्ध
ii) दर्पण - राजा राममोहन रॉय यांची इंग्लंडमधील कामगिरी
iii) दीनबंधू - कंपनी सरकारच्या जमाखर्चाची यादी
iv) केसरी - विलायतेतील राजकारण

२) i) ८ जून १९३६ - ऑल इंडिया रेडिओ केंद्र सुरु

ii) १५ सप्टेंबर १९५९ - दिल्ली दूरदर्शन केंद्राचे उद्घाटन

iii) १ मे १९७२ - मुंबई दूरदर्शन केंद्राचे कार्यक्रम सुरु

iv) १५ ऑगस्ट १९८२ - रंगीत दूरदर्शनचे आगमन

प्रश्न २ अ) दिलेले संकल्पना चित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक)

२

१. पुढील आकृतिबंध पूर्ण करा.

दर्पण अंकात छापलेल्या बातम्या	कंपनी सरकारच्या तीन इलाख्यातील जमाखर्चाची यादी

	राजा राममोहन रॉय यांची इंग्लंडमधील कामगिरी

२. संकल्पना चित्र पूर्ण करा.

	आकाशवाणी	दूरदर्शन
सुरुवात/पार्श्वभूमी		
कार्ये		

ब) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही एक)

२

१) प्रसारमाध्यमांची आवश्यकता २) वर्तमानपत्रांचे पूर्वसूरी

प्रश्न ३ अ) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

४

१. आकाशवाणीसाठी इतिहास हा विषय महत्वाचा आहे.

२. ६ जानेवारी हा दिवस 'पत्रकार दिन' म्हणून साजरा केला जातो.

३. वर्तमानपत्रांना इतिहास या विषयाची गरज पडते.

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

३

१. वर्तमानपत्राची उद्दिष्टे स्पष्ट करा
२. वर्तमानपत्राचे स्वातंत्र्यसंग्रामातील कार्य स्पष्ट करा .

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र

पाठ १. संविधानाची वाटचाल

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १५

प्रश्न १ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

३

- १) भारतात संविधानानुसार राज्यकारभार करण्यास ----- पासून सुरुवात झाली.
अ) २६ नोव्हेंबर १९४९ ब) २६ जानेवारी १९५० क) २६ नोव्हेंबर १९५० ड) १५ ऑगस्ट १९४७
- २) भारतात ----- वर्षे पूर्ण झालेल्या सर्व स्त्री-पुरुषांना मतदानाचा अधिकार मिळाला आहे.
अ) २१ वर्षे ब) १८ वर्षे क) १६ वर्षे ड) २५ वर्षे
- ३) ७३ व ७४ व्या घटनादुरुस्तीने स्थानिक शासनसंस्थांमध्ये ----- जागा महिलांसाठी राखीव ठेवल्या.
अ) २५ % ब) ३३ % क) ४० % ड) ५० %

प्रश्न २ पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही एक)

२

१. अल्पसंख्यांकाविषयी संविधानाने अनेक तरतुदी केल्या.
२. न्यायालयाच्या निर्णयाने भारतातील राजकीय प्रक्रिया परिपक्व होण्यास मदत झाली नाही.

प्रश्न ३ अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

४

- १) माहितीचा अधिकार २) हक्काधारित दृष्टीकोन ३) मताधिकार
- ब) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक)
- १) पुढील तक्ता पूर्ण करा.

सुशासनाची वैशिष्ट्ये	उत्तरदायित्व/जबाबदारी जाणणारे सरकार

	शासकीय यंत्रणेत व निर्णय प्रक्रियेत लोकांचा सहभाग

२) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा.

महिलांसंबंधी	-----
कायदे व	-----
प्रतिनिधित्व	-----
संबंधी तरतुदी	-----

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

४

१. मतदाराचे वय २१ वर्षावरून १८ वर्षे केल्यामुळे कोणते परिणाम झाले ?
२. सामाजिक न्याय प्रस्थापित करणे म्हणजे काय ?
३. ७३ व ७४ व्या घटनादुरुस्तीने कोणते बदल झाले ?

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र

पाठ २. निवडणूक प्रक्रिया

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १५

प्रश्न १ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. ३

१) राजकीय पक्षांना मान्यता देणे व मान्यता रद्द करण्याचा अधिकार ----- ला असतो.

अ) निवडणूक आयोग ब) राष्ट्रपती क) सरन्यायाधीश ड) पंतप्रधान

२) दर पाच वर्षांनी होणाऱ्या लोकसभेच्या निवडणुकांना ----- निवडणुका असे म्हणतात.

अ) सार्वत्रिक ब) मध्यावधी क) पोटनिवडणूक ड) यापैकी नाही

३) स्वतंत्र भारतातील लोकसभेची पहिली निवडणूक ----- मध्ये पार पडली.

अ) १९४७-४८ ब) १९४९-५० क) १९५१-५२ ड) १९५०-५१

प्रश्न २ पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही एक) २

१) निवडणूक आयोगाकडे स्वतंत्र कर्मचारी वर्ग आहे.

२) एखाद्या घटकराज्यात केव्हा व किती टप्प्यात निवडणुका घ्यायच्या हे राज्यसरकार ठरवते.

प्रश्न ३ अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) ४

१) मध्यावधी निवडणुका २) आचारसंहिता ३) मतपेटी ते इव्हीएम पर्यंतचा प्रवास

ब) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक) २

१) पुढील तक्ता पूर्ण करा.

निवडणूक प्रक्रिया	मतदारसंघाची निर्मिती

	उमेदवारांकडून नामांकन पत्र व छाननी

	प्रत्यक्ष मतदान

निवडणुकीसंबंधीच्या वादांचे निराकरण	

२) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा.

निवडणूक आयोगाची कार्ये	-----

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) ४

१) इव्हीएम मशिनच्या वापराचे कोणते फायदे झाले ?

२) निवडणूक आचारसंहिता म्हणजे काय ? स्पष्ट करा.

३) निवडणूक आयुक्त पदाविषयी अधिक माहिती लिहा.

इयत्ता १० वी, विषय - इतिहास व राज्यशास्त्र

पाठ ३. राजकीय पक्ष

वेळ ३० मिनिटे

स्वाध्याय

गुण १५

प्रश्न १ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. ३

१) राजकीय पक्षाच्या विचारसरणीला लोकांचा जो पाठिंबा मिळतो त्याला ----- म्हणतात.

अ) लोकशाही ब) लोकसत्ता क) पक्षाचे धोरण ड) पक्षाचा जनाधार

२) निवडणुकीत ज्या पक्षांना बहुमत मिळत नाही ते पक्ष ----- म्हणून कार्य करतात.

अ) सत्ताधारी पक्ष ब) विरोधी पक्ष क) अपक्ष ड) स्वतंत्र

३) ----- यांनी पक्षविरहित लोकशाहीची कल्पना मांडली.

अ) महात्मा गांधी ब) विनोबा भावे क) जयप्रकाश नारायण ड) यापैकी सर्व

प्रश्न २ पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही एक) २

१) 'महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना' हा प्रादेशिक पक्ष आहे.

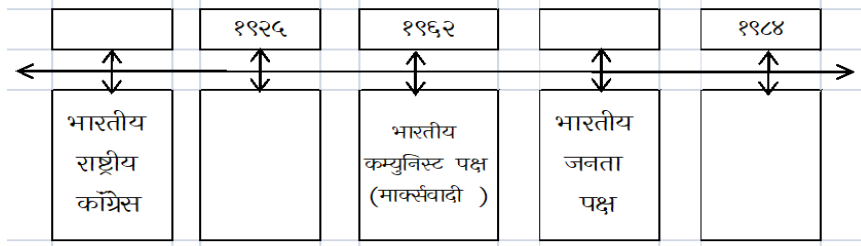
२) राजकीय पक्ष या सामाजिक संघटनाच असतात.

प्रश्न ३ अ) पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) ४

१) प्रादेशिकता २) राष्ट्रीय पक्ष ३) प्रादेशिक पक्ष

ब) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा. (कोणतेही एक) २

१) पुढील कालरेषा पूर्ण करा.

२) पुढील संकल्पनाचित्र पूर्ण करा.

महाराष्ट्रातील प्रादेशिक पक्ष	-----

प्रश्न ४ पुढील प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) ४

१) आधुनिक काळात पक्षविरहित लोकशाही आणायची असेल तर काय करावे लागेल ?

२) मार्क्सवादी कम्युनिस्ट पक्षाची धोरणे स्पष्ट करा.

३) राजकीय पक्षांची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

इयत्ता : १०वी माहे : ऑगस्ट, २०२१

इयत्ता १०वी ला सामाजिक शास्त्र या विषयाच्या एका आठवड्यात ०६ तासिका आहेत. त्या अर्थी भूगोल या उपविषय करिता एका आठवड्यास ०२ तासिका आहेत.

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ३२,३३ व ३४	पाठ १. क्षेत्रभेट	आठवडा तिसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ydhcq3g9 https://tinyurl.com/y9qwr6ws	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ३२,३३ व ३४	पाठ १. क्षेत्रभेट	आठवडा तिसरा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्र ०१ मध्ये दिलेले विद्यार्थी शिक्षक संवाद वाचा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ३२,३३ व ३४	पाठ १. क्षेत्रभेट	आठवडा चौथा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्र ०१ मध्ये दिलेले विद्यार्थी शिक्षक संवाद आधारावर क्षेत्रभेट अहवाल लिहा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ३२,३३ व ३४	पाठ १. क्षेत्रभेट	आठवडा चौथा	स्वाध्याय	शाळेने मागील वर्षी केलेल्या क्षेत्रभेटाचा अहवाल लिहा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ २ स्थान – विस्तार	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ycwfg6mp https://tinyurl.com/y99urxba https://tinyurl.com/yb9mk84m	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

इयत्ता : १०वी माहे : सप्टेंबर , २०२०

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ २ स्थान – विस्तार	आठवडा पहिला	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील आशय वाचन करून भारत व ब्राझील या दोन देशांबाबत माहिती मिळवा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ २ स्थान – विस्तार	आठवडा पहिला	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	आंतरजालच्या मदतीने भारत व ब्राझील या दोन देशांबाबत अधिक माहिती मिळवा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०१, ०२ व ०३	पाठ २ स्थान – विस्तार	आठवडा दुसरा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील आशय वाचन करून व आंतरजालच्या मदतीने अधिक माहिती मिळवून भारत व ब्राझील या दोन देशांची खालील मुद्द्यांच्या आधारे तुलना करून वहीत लिहा. १) देशाचे नाव – २) देशाचे स्थान – ३) देशाचा विस्तार – ४) देशाची वैशिष्ट्ये – ५) राजधानी – ६) लगतचे समुद्र – ७) ऐतिहासिक पार्श्वभूमी- ८) प्रमुख पिके –

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४ ते ०७	पाठ ३ प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली	आठवडा दुसरा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/ybo5vl22 https://tinyurl.com/y9nrnfuy https://tinyurl.com/ycn24lu4 https://tinyurl.com/ybflpwae https://tinyurl.com/ydh5uw5q https://tinyurl.com/y95vhyna	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
-------------------------	---	----------------------------------	-------------	--	---

इयत्ता : १०वी माहे : सप्टेंबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४ ते ०७	पाठ ३ प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली	आठवडा तिसरा	प्रत्यक्ष अनुभव	पाठ्यपुस्तक पान क्र १४ वरील आकृती ३.१ चे निरीक्षण करून त्या संबंधित प्रश्नांची उत्तरे द्या. पाठ्यपुस्तक पान क्र १४ वरील आकृती ३.२ चे निरीक्षण करून त्या संबंधित प्रश्नांची उत्तरे द्या.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४ ते ०७	पाठ ३ प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली	आठवडा तिसरा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक	भारत व ब्राझील दोन्ही देशांचे भौगोलिक स्पष्टीकरण याचे वाचन करा. तसेच आंतरजालच्या मदतीने भारत व ब्राझील या दोन देशांबाबत अधिक माहिती मिळवा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०४ ते ०७	पाठ ३ प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली	आठवडा चौथा	स्वाध्याय	पाठ्यपुस्तकातील आशय वाचन करून व आंतरजालच्या मदतीने अधिक माहिती मिळवून भारत व ब्राझील या दोन देशांची खालील मुद्द्यांच्या आधारे तुलना करून वहीत लिहा.

					१) जलप्रणाली - २) द्वीपसमूह - ३) किनारपट्टीचा प्रदेश - ४) मैदान - ५) पठार -
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०८ व ०९	पाठ ४ हवामान	आठवडा चौथा	दीक्षा APP https://tinyurl.com/yahytan6 https://tinyurl.com/ya8nxo7o https://tinyurl.com/y8k4qw5y	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ०८ व ०९	पाठ ४ हवामान	आठवडा चौथा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक स्वाध्याय	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा. पुस्तकातील पान क्र. ३९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

इयत्ता : १० वी माहे : ऑक्टोबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ११ ते १३	पाठ ५ नैसर्गिक वनस्पती व प्राणी	आठवडा पहिला	दीक्षा APP https://tinyurl.com/yb47mg4x https://tinyurl.com/yd3nkv42	दीक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील क्षमता विधान क्र ११ ते १३	पाठ ५ नैसर्गिक वनस्पती व प्राणी	आठवडा दुसरा	स्व अध्ययन / पाठ्यपुस्तक स्वाध्याय	पाठाचे वाचन करा. आशय लक्षात येण्या करिता पुस्तकातील चित्रांचे निरीक्षण करा. आंतरजालच्या मदतीने पूरक माहिती व चित्रे मिळवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा. पुस्तकातील पान क्र. ३९ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		सराव	आठवडा तिसरा		
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		संकलित चाचणी	आठवडा चौथा		

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे
दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१
इयत्ता :- दहावी विषय : भूगोल गुण :-15

प्रकरण क्र.1 क्षेत्रभेट

प्रश्न १. अचूक पर्याय निवडून विधाने पूर्ण लिहा.

4

- 1) क्षेत्रभेटीसाठी उपयुक्त साहित्य नाही
i) नोंदवही ii) कॅमेरा li) नकाशा iv) आरेखन दंड
- 2) क्षेत्रभेटी दरम्यान आपल्या सोबत असणारे हे साहित्य कचरा नसते.
i) खाद्यपदार्थ ii) कॅमेरा li) कागद iv) पिशव्या
- 3) क्षेत्रभेटीचा अहवाल तयार करताना कोणत्या मुद्द्याचा आधार घ्यावा लागत नाही.
i) आरेखन दंड ii) प्रस्तावना li) उद्दिष्ट iv) प्राकृतिक रचना
- 4) कागदी पिशव्या अथवा बंद झाकणाचे डबे कोणते नमुने गोळा करण्यासाठी वापरले जाते
i) नोंदवही ii) कॅमेरा li) नकाशा iv) दगडांचे

प्रश्न 2. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

4

- 1) क्षेत्रभेट म्हणजे काय?
- 2) क्षेत्रभेटी दरम्यान कॅमेराचा उपयोग कशासाठी कराल.
- 3) क्षेत्रभेटीचा अहवाल तयार करताना प्रस्तावना मुद्द्यात काय लिहाल.
- 4) नोंद वहीचा उपयोग कशासाठी केला जातो.

प्रश्न 3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 2)

4

- 1) कृषीक्षेत्र भेटी दरम्यान शेतकऱ्याच्या मुलाखतीसाठी प्रश्नावली तयार करा.
- 2) क्षेत्रभेटीची आवश्यकता स्पष्ट करा.
- 3) क्षेत्रभेटीसाठी तुम्ही कोणते साहित्य घ्याल.

प्रश्न 4. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

3

- 1) कारखान्यास भेट देण्यासाठी प्रश्नावली तयार करा.
- 2) तुम्ही क्षेत्रभेटीत सहभागी होणार असाल, तर कशी तयारी कराल.

-----x-----

प्रकरण क्र.2 स्थान – विस्तार

प्रश्न १. अचूक पर्याय निवडून विधाने पूर्ण लिहा.

4

- 1) भारताचे सर्वात दक्षिणेकडील टोक.....या नावाने ओळखले जाते.
i)लक्षद्वीप (ii) कन्याकुमारी (iii) इंदिरा पॉईंट (iv) पोर्ट ब्लेअर
- 2) भारत व ब्राझील या दोन्ही देशाची अर्थव्यवस्था.....या प्रकारची आहे.
i) अविकसित (ii) अतिविकसित (iii) विकसनशील (iv) विकसित
- 3) दक्षिण अमेरिका खंडातील हे दोन देश ब्राझीलच्या सीमेलगत नाहीत.
i) चिली-इक्वेडोर ii) अर्जेन्टिना-बोलिव्हिया iii) कोलंबिया-फ्रेंच गियाना iv) सुरीनाम-उरुग्वे
- 4) ब्राझील.....या नृत्यप्रकारासाठी प्रसिद्ध आहे.
i) सांबा ii) बिह iii) भांगडा iv) भरतनाट्यम

प्रश्न 2. अचूक सहसंबंध ओळखा व साखळी बनवा.

4

अ	ब	क
१.भारत	नृत्यप्रकार	राजधानी
2.सांबा	लोकप्रिय खेळ	कर्कवृत्त
3.क्रिकेट	भारताच्या मध्यातून	ब्राझील
४.वृत्त स्थिती	नवी दिल्ली	भारत

प्रश्न 3. भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही 2)

4

- 1) भारताकडे एक तरुण देश म्हणून पहिले जाते.
- 2) भारत व ब्राझील या दोन्ही देशात मिश्र अर्थव्यवस्था आहे.
- 3) ब्राझिल देशास जगाचा कॉफी पॉट असे संबोधले जाते.

प्रश्न 4. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

3

- 1) भारताचे स्थान व विस्तार याविषयी माहिती लिहा.
- 2) भारत व ब्राझील या दोन्ही देशांची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

-----x-----

प्रकरण क्र.3 प्राकृतिक रचना व जलप्रणाली

प्रश्न १. खालील ब्राझीलच्या नकाशाचे वाचन करून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(कोणतेही चार)

4

प्रश्न :

- 1) अॅमेझॉन नदीखोऱ्याच्या उंचीची कक्षा सांगा.
- 2) अॅमेझॉनचे खोरे कोणत्या दोन उच्चभूमींच्या दरम्यान आहे?
- 3) पिको दी नेब्लीना पर्वत शिखराची उंची किती आहे.
- 4) कटिंगा क्षेत्र ब्राझीलच्या कोणत्या दिशेस आहे.
- 5) ब्राझीलच्या दक्षिणेस कोणता गवताळ प्रदेश आहे.

प्रश्न 2. भारताच्या नकाशा आराखड्यात माहिती भरा व सूची तयार करा.

(कोणतेही चार)

4

- 1) थरचे वाळवंट
- 2) उत्तर भारतीय मैदानी प्रदेश
- 3) हिमालय
- 4) पूर्व किनारपट्टीचा प्रदेश
- 5) दरखनचे पठार
- 6) कन्याकुमारी

प्रश्न 3. अचूक गट ओळखा.

3

(अ) ब्राझीलच्या वायव्येकडून आग्नेयेकडे जाताना आढळणाऱ्या प्राकृतिक रचनेचा क्रम.

- (i) पॅराना नदी खोरे - गियाना उच्चभूमी - ब्राझील उच्चभूमी
- (ii) गियाना उच्चभूमी - अॅमेझॉन खोरे - ब्राझील उच्चभूमी
- (iii) किनारपट्टीचा प्रदेश - अॅमेझॉन खोरे - ब्राझील उच्चभूमी

(आ) ब्राझीलच्या या नया उत्तरवाहिनी आहेत.

(i) जुरुका - झिंगू - अरागुआ

(ii) निग्रो-ब्रांका-पारु

(iii) जापुरा-जारुआ-पुरुस

(इ) भारताच्या दक्षिणेकडून उत्तरेकडे जाताना खालील पठारे क्रमवार आढळतात.

(i) कर्नाटक - महाराष्ट्र - बुंदेलखंड

(ii) छोटा नागपूर - माळवा - मारवाड

(iii) तेलंगणा - महाराष्ट्र - मारवाड

प्रश्न 4. फरक स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)

4

1) भारत प्राकृतिक रचना व ब्राझील प्राकृतिक रचना

2) उत्तर भारतीय मैदानी प्रदेश व ब्राझील मैदानी प्रदेश

-----x-----

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र पुणे

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१

प्रकरण क्र.4 हवामान**प्रश्न १. खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.****4**

- 1) ब्राझील देशात नैऋत्य मोसमी वाऱ्यांमुळे मोठ्या प्रमाणात पाऊस पडतो.
- 2) ब्राझील व भारत या दोनही देशांत एका वेळी समान ऋतू असतात.
- 3) भारतामध्ये वारंवार उष्णकटिबंधीय वादळे होतात.
- 4) भारतात दक्षिणेकडून उत्तरेकडे जाताना तापमानात घट होते.

प्रश्न 2. खालील प्रदेश कोष्टकात योग्य ठिकाणी लिहा.**3**

बिहार, टोकॅन्टीस, पर्नांब्युको, अलाग्वास, पूर्व महाराष्ट्र, राजस्थानचा पश्चिम भाग, गुजरात, रिओ गॉंडे दो नॉर्ते, पराईबा, पश्चिम घाट, पूर्व हिमालय, पश्चिम आंध्रप्रदेश, रोराईमा, अॅमेझोनास, पश्चिम बंगाल, रिओ ग्रांडे दो सुल, सांता कॅटरिना, गोवा.

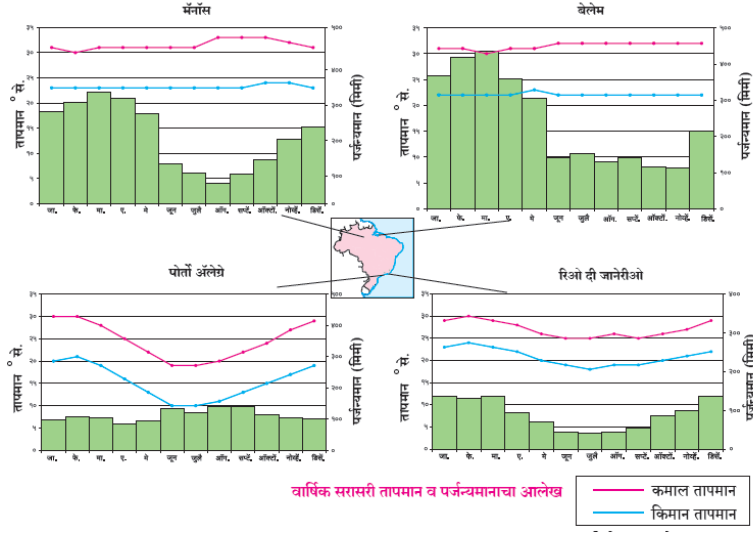
प्रदेश	भारत	ब्राझील
जास्त पावसाचे		
मध्यम पावसाचे		
कमी पावसाचे		

(टिप : हा प्रश्न सोडवण्याची सोपी पद्धत शोधा.)

प्रश्न 3. भौगोलिक कारणे लिहा. (कोणतेही 2)**4**

- 1) ब्राझील देशातील उच्चभूमीच्या ईशान्य भागात पाऊस अतिशय कमी पडतो.
- 2) ब्राझीलमध्ये नियमित हिमवर्षाव होत नाही.
- 3) भारतात अभिसरण प्रकारचा पाऊस कमी प्रमाणात पडतो.

प्रश्न 4. खालील आलेखाचे वाचन करून त्याखालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.**(कोणतेही 4)****4**

प्रश्न

- 1) चारही शहरातील तापमान कोणत्या महिन्यांत सर्वात जास्त आहे?
- 2) दिलेल्या शहरांत जास्त पाऊस कोणत्या महिन्यात पडतो?
- 3) ब्राझीलमधील पर्जन्यऋतूचा कालावधी कोणता?
- 4) कोणत्या शहराची तापमान कक्षा सर्वाधिक आहे ती किती आहे?
- 5) 'रिओ दी जनेरीओ' मध्ये सर्वसाधारणपणे कोणत्या प्रकारचे हवामान असेल?

-----X-----

प्रकरण क्र.5 नैसर्गिक वनस्पती व प्राणी

प्रश्न 1. अचूक सहसंबंध ओळखा व साखळी बनवा.

4

वनाचा प्रकार	वृक्ष	वैशिष्ट्य
१.समुद्र काठाची वने	खैर	पाने गाळना-या वनस्पती
२.सदाहरित वने	सुंद्री	लाकूड तेलकट, हलके व टिकाऊ
३.पानझडी वने	महोगनी	वनस्पतीची पाने लहान
४.काटेरी व झुडपी वने	साग	वृक्षांची पाने रुंद व हिरवीगार

प्रश्न २. वेगळा घटक ओळखा.

4

- (1) ब्राझीलमधील वनप्रकार-
- (i)काटेरी झुडपी वने (ii) सदाहरित वने
(iii)हिमालयीन वने (iv) पानझडी वने
- (2) भारताच्या संदर्भात -
- (i)खारफुटीची वने (ii) भूमध्य सागरी वने
(iii)काटेरी झुडपी वने (iv) विषुववृत्तीय वने
- (3) ब्राझीलमधील वन्य प्राणी
- (i) अँनाकोडा (ii) तामरिन
(iii) लाल पांडा (iv) सिंह
- (4) भारतीय वनस्पती
- (i) देवदार (ii) अंजन
(iii) ऑर्किड (iv) वड

प्रश्न 3. जोड्या जुळवा.

4

'अ' स्तंभ 'ब' स्तंभ

(अ) सदाहरित वने	(i) सुंद्री
(आ) पानझडी वने	(ii) पाईन
(इ) समुद्रकाठची वने	(iii) पाऊ ब्रासील
(ई) हिमालयीन वने	(iv) खेजडी
(उ) काटेरी व झुडपी वने	(v) साग
	(vi) आमर

प्रश्न 4. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

3

- 1) भारताचा सर्वाधिक भाग पानझडी वनांनी का व्यापला आहे?
- 2) भारत आणि ब्राझील या देशांमधील हवामानाची तुलना करा.

-----x-----
